

מחן הגרא"מ שך זצ"ל
התבטא פעם:

"רק מלראות את

הפסיעות של רבי גרשון

ניתן לקבל יראת שמים!"

לקראת שבת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 382

פנינים לפרשת שלח

את מורי ורבי מרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין זיע"א זכיתי להכיר כבר לפני קרוב לחמישים שנה. יכולני להעיד, כי כבר מאז, ראו עליו את עבודתו העקבית שמשקיע במנוחת הנפש, ברוגע ובשלוה העילאית שלו

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א על הליכותיו של מרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין זיע"א

גדולי וצדיקי הדורות בלטו תמיד בתכונות של מנוחת הנפש, שלווה, רוגע וישוב הדעת. אלו המעלות שהביאו אותם למעלותיהם ודרגותיהם הגבוהות.

את מורי ורבי מרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין זיע"א זכיתי להכיר כבר לפני קרוב לחמישים שנה. יכולני להעיד, כי כבר מאז, ראו עליו את עבודתו העקבית שמשקיע במנוחת הנפש, ברוגע ובשלוה העילאית שלו. פסיעותיו האיטיות והמדודות, ישוב הדעת בכל מילה לפני שיוצאת מהפה, מהוים מופת ודוגמא לבני דורנו - דור שהבהלה והפזיזות אווזת בו - מהי מנוחת הנפש.

מספרים כי מרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין זיע"א התבטא פעם אודותיו: "רק מלראות את הפסיעות של רבי גרשון ניתן לקבל יראת שמים!".

סיפור מפעים מסופר על ימי צעירותו של רבי גרשון, כי כאשר הלך פעם עם אחיו הגאון רבי יעקב זצ"ל, לימים רבה של רמת-השרון, לתחנת האוטובוס בעיר, בדרכם לבני ברק. בעודם רחוקים מעט, ראו כי כבר הגיע האוטובוס לתחנה. באינסטינקט טבעי החל רבי יעקב לרוץ לכיוון האוטובוס ולהשיגו, בכדי שלא יצטרכו להמתין שעה נוספת עד האוטובוס הבא. אך רבי גרשון המשיך בהליכתו הרגועה והשלווה, כאילו לא אירע דבר. "עדיף להמתין שעה לאוטובוס, מלהפסיד דקה אחת של מנוחת הנפש!" אמר בהחלטיות.

עד לפני כחמש עשרה שנה, עוד התהלך בינינו דמות הוד קדומים, הגאון הצדיק רבי מרדכי צוקרמן זצ"ל, מתלמידי מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל, שהיה עובד השם אמיתי. השלוה והרוגע שלו בכל מצב היו לשם דבר.

מסופר עליו, כי פעם היה בדרכו לתחנת האוטובוס כדי לנסוע

לאיזשהו מקום, וכשראה את האוטובוס מרחוק מיהר את צעדיו כדי להספיק לעלות עליו. נהג האוטובוס ראה אותו, אך כפי שנהוג במחוזותינו התעלם ממנו, סגר את הדלתות והמשיך לנסוע.

בלי בדל של כעס על הפנים התיישב רבי מרדכי בתחנה והמתין לאוטובוס הבא. אברך שראה את המחזה, ניגש אל רבי מרדכי והביע תרעומת על נהג האוטובוס: "חוצפה, זה ממש עוול! הנהג רואה אדם מבוגר מאיץ צעדיו לאוטובוס ולא מחכה לו?!"

"העוול הוא שלי, לא שלו", תיקן אותו רבי מרדכי במתינות. "למה אני רץ אחרי האוטובוס? איפה מנוחת הנפש שלי? מה קרה, מה הבהלה הזו? הסברא הרי אומרת שלא תתפוס את האוטובוס, אז מדוע למהר?..."

רבי מרדכי היה גם רגיל לומר את ההבחנה הבאה: "זריז אינו זה

רבי גרשון יצא מהחדר. האברך כתב. כששב רבי גרשון ועיין ברשימה הכתובה אורו עיניו, וקרא בהתרגשות: "נו, הרי לפי מצבך אתה עושה את המוטל עליך... אם כן הינך 'אדם גדול!'".
"מאי משמע 'אדם גדול'?", הוסיף רבי גרשון ואמר: "מרן הגאון רבי חיים מבריסק זצ"ל אמר פעם - איזהו אדם גדול? וכי רק מי שלומד שמונה עשרה שעות ביום? או רק מי שחי בפרישות מופלגת, או שהציבור מחזיקים ממנו כאחד מגדולי הדור הוא אדם גדול? לא ולא! לא רק הם נחשבים אנשים גדולים, אלא אדם גדול הוא מי שאין בו פגם בדרכיו והנהגותיו! אדם גדול הוא מי שעושה את המוטל עליו בכל זמן לפי מצבו ויכולותיו! גם אברך צעיר יכול להיות אדם גדול!...".

לפתע נשמעו נקישות בדלת

נסיים בעובדה ששמענו מבעל המעשה, הרה"ג רבי יעקב אבא וינטרויב שליט"א, מתלמידיו של מרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין זיע"א, מקרה שהוא עצמו היה עד לו במחיצת רבו הגדול, המגלם באופן בהיר את דברי רבינו הרמח"ל בספרו 'מסילת ישרים' בביאור חלקי החסידות (פרק יט):

"החלק השני שבראשון הוא במה שבין אדם לחבירו, ועניינו, גודל ההטבה שיהיה האדם לעולם מטיב לבריות ולא מרע להם, וזה בגוף, במזון ובנפש... בנפש, שישתדל לעשות לחבירו כל קורת רוח שיש בידו בין בענייני הכבוד ובין בכל שאר העניינים כל מה שיודע שאם יעשהו לחברו הוא מקבל נחת רוח ממנו".

כך היה המעשה:

בשנת תשס"ח היו כמה ימים בהם רבי גרשון לא חש בטוב ושכב חלוש במיטתו, ובאופן חריג אף לא מסר שיעורים בגלל חולשתו. אני שלמדתי עמו בקביעות, קיבלתי ממנו מסר באמצעות שליח כי אבוא גם בימים אלו, בכדי שלא להפר את הקביעות, ואכן באתי וישבתי סמוך למיטתו, והתחלנו לדבר בלימוד בסוגיא הנלמדת בישיבה באותם ימים.

לפתע נשמעו נקישות בדלת, רציתי לקום ולפתוח, אך רבי גרשון עצר אותי, קם בעצמו מהמיטה, צעד באיטיות עד לדלת, פתח ואמר לדופק: "איני חש היום כל כך טוב, אשמח אם תוכלו לשוב במועד מאוחר יותר", וחזר למיטה.
כעבור דקות אחדות שוב נשמעו דפיקות בדלת. רבי גרשון קם שוב

לפתע נשמעו נקישות בדלת,
רציתי לקום ולפתוח, אך רבי גרשון
עצר אותי, קם בעצמו, צעד
באיטיות עד לדלת, פתח
ואמר לדופק: "איני חש היום כל כך
טוב, אשמח אם תוכלו לשוב
במועד מאוחר יותר", וחזר לחדרו

שרץ לרכבת ומספיק לעלות בה ברגע האחרון, אלא זה שיוצא בזמן והולך בנחת, ומגיע זמן מה לפני יציאת הרכבת..."

האברך פרץ בבכי

לפני שנים אחדות נכנס אברך יקר לחדרו של מורי ורבי מרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין זיע"א ופרץ בבכי מר. היה ניכר עליו כי דבר מה מעיק עליו כבר תקופה ארוכה. כאן, במעונו של זקן ראשי הישיבות, בפני הלב הגדול, לב כל ישראל, הוא מצא לנכון לפרוק את כאבו.

לדבריו, הוא חש כי אינו מתקדם ברוחניות כפי שהיה מצפה מעצמו; הלימוד הולך בעצליים, התפילה אינה משהו, ובהתאם לכך גם מעמדו החברתי בכולל אינו בכי טוב, בינוני ומטה. "באופן כללי הכל הולך קשה" - סיכם את מצבו.

רבי גרשון הרהר מעט, פנה אל האברך ואמר: "ראה, אני יוצא כעת מהחדר, ומשאיר לך על השולחן דף ועט, שב ליד השולחן ותתבונן עם עצמך כמה דקות, וכתוב את המעלות הטובות שכן מצויות אצלך. תיכף אשוב".

המשך בעמוד 26

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכיה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעי"נ הרה"ח **בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל** זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

הראה מיודעינו ל'דריווער' שבידו צ'ק על סך אלף ושמונה מאות דולר, הדריווער תמה על סכום נכבד כזה כי לא הכירו כאחד מעשירי העיר, בירר, והעלה כי הלה 'סגר' עסק נכבד וקיבל על עצמו לתת את 'מעשרותיו' לנצרך הראשון שייקלע לידי וזה האיש פגע בו ראשונה, שאלו הדריווער והרי היה לפניו עוד 'גברא'

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א - על האמונה שתחיש ישועתו

כבר מצאה את דרכה אליו.

ולא פסק מלדבר עד שהפוניבז'ער הפסיד את הרכבת

מענין לענין שמעתי מגאון אחד, שהגאון גאב"ד פוניבז' נכנס פעם אל הגה"ק החפץ חיים זי"ע כשבדעתו היה לקבל ממנו ברכת הדרך ולמהר לדרכו כי הרכבת שעמדה לקחתו למחוז חפצו עמדה כבר לצאת בקרוב, אבל החפץ חיים דיבר עמו בארוכה, ולא פסק מלדבר עד שהפוניבז'ער הפסיד את הרכבת, לאחר זמן נשמע הקול שהרכבת התהפכה ונהרגו רבים מנוסעיה, ובזכות האריכות של הח"ח ניצול הפוניבז'ער ממות לחיים. אחר הדברים האלה נענה הפוניבז'ער מובטחני שלא מכוח רוח הקודש ידע החפץ חיים מכך, אלא, שמן השמים מכניסים לערליכער יוד (יהודי ירא שמים) את הדיבורים הנכונים בזמנם.

שוב מעשה, כשהפוניבז'ער חכך בדעתו לסגור את ישיבתו שבחו"ל (בעיר פוניבז) מחמת חסרון ממון, ועלה למעונו של החפץ חיים להתיעץ בדעתו, ובטרם פתח פיו שאלו החפץ חיים, כמה שעות למדתם היום, והפטיר מיד שעתיים או שלוש, אני למדתי היום מאה שעות, כי תחת רשותי יושבים בחורי הישיבה ועוסקים בתורה ושם ה' חלקי בתורתם, משם פנה הפוניבז'ער לביתו כשכבר לא היה לו מה לשאול, כי הבין שאין גדול מזיכוי הרבים.

ההולך בתום ילך בטח, בפרט כשיזכור כל הנעשה בזה העולם בידי

בפרשתן (יג כח-ל) הובא באריכות כיצד התלוננו בני ישראל ובכו מרוב פחדם על שאין בכוחם לערוך מלחמה כנגד הגיבורים 'ילידי הענק' מז' העמים היושבים בארץ כנען, לעומתם טען כלב בן יפונה ויאמר עלה נעלה, וברש"י עלה נעלה - אפילו בשמים והוא אומר עשו סולמות ועלו שם, נצליח בכל דבריו.

ולכאורה תמיהה מילתא, וכי זו תשובה היא על טענתם, והרי הם טענו 'דברים של טעם' - כי גיבורים הם הענקים אשר שם, מדוע לא התווכח כלב לסתור טענותיהם, אלא סתם ולא פירש עלה נעלה.. והרי הוא נחשב כ'מודה שלא ממין הטענה'.

ביאור אור יקרות ביאר הרה"ק מפיאסצנא זי"ע הי"ד, וז"ל. 'אבל כך צריכה להיות אמונת איש הישראלי, לא בלבד בשעה שרואה מבוא ודרך לישועתו גם ע"פ שכלו ודרך הטבע - יאמין בה' שיושיעהו ויתחזק, גם בשעה שאינו רואה ח"ו שום מבוא ע"פ שכל ודרך הטבע לישועתו, יאמין בה' שיושיעהו, ויתחזק באמונתו ובטחונו.

אדרבה, בשעה זו טוב שלא יתעקש למצוא איזה שכל ומבוא בדרך הטבע, כי מכיוון שע"פ פשוט לא ימצא, אז ח"ו תוכל אמנותו עי"ז להפגם, ופגם באמונתו בה' יכול לעצור את ישועתו ח"ו, רק צריך לאמור - הכל אמת שעזו העם היושב בה, כנים הדברים שהערים בצורות וכו' מ"מ הנני מאמין בה' שהוא למעלה מהגבול והטבע שיושיענו, 'עלה נעלה וירשנו אותה' - בלא שכל ובלא סברה, אמונה ובטחון בה' באופן כזה תקרב את ישועתו.

ובזה מבאר את דברי כלב, אמנם, אף אם עפ"י דרך הטבע אין בידנו לכבוד את הארץ, כי עז העם.. והערים בצורות גדולות מאד.. מכל מקום מבלי כל שכל נחזק את האמונה, אפילו בשמים והוא אומר עשו סולמות ועלו שם, נצליח בכל דבריו.

כי הקב"ה הוא 'יוצר המאורות' להאיר לכל איש מישראל, לכל חד וחד בדיליה, ואף אם 'נראה' לו גדול החושך החופף עליו יומם ולילה, ידע כי באמת אין כאן כל חושך אלא אור ה'מוסתר' בהסתרה גדולה, אלא שעליו לפקוח עיניו אז יתגלה לנגד עיניו אור גדול, שהרי 'הטוב כי לא כלו רחמיו והמרחם כי לא תמו חסדיו' א"כ בוודאי שהכל לטובה ולברכה (אף אם אינה נראית מיד ישמח לבו כי קרובה ישועתו לבוא בעזהש"ת). ואף כשאינו רואה ישועה בדרכי הטבע יעצום עיניו מלחפש אחר ה'דרך' שמשם תבוא ישועתו, ובקרוב ימצא כי הישועה

שאלתי אותו לשמחה מה זו מה עושה

פעם פגשתי את אחד מאנשי ירושלים כשכולו אומר שמחה וצהלה, שאלתי אותו לשמחה מה זו מה עושה, פתח פיו בחכמה ואמר, כי הנה כתיב 'שמחו השמים ותגל הארץ', הרי שלמעלה ממני שרויים בשמחה וכיצא בדבר גם למטה ממני, ומה לי להלך באמצע כ'אבל בין חתנים'.. מעשה במשגיה שדרש בשיבתו אודות חשיבות לימוד המוסר, וכה אמר בדבריו, ספר 'מסילת ישרים' הוא 'תעודת הזיהוי' של בחור בישיבה, אחד מהבחורים שניחן במידה יתירה של תמימות הוצרך באותם הימים לעבור את גבולות ארצו, נטל עמו את ה'מסילת ישרים' והראהו לשומר הגבולות כ'פספורט' השומר הביט בו בתימהון, וכי זו היא תמונתך, ענה הבחור, אכן כן, זוהי תמונת דיוקני, כי כך נולדתי - נשמה שנתת בי טהורה היא, אמנם יתכן ששיניתי צורת פני, אבל מתחילת דבר זו הייתה תמונת - באותה שעה כשר היה. באמת אמרו כשיכיר האדם מהי תמונת דיוקנו באמת וכל שינוי בתמונתו אינו אלא שינוי חיצוני, ולא במהותו הפנימית בתור יהודי שהרי יהיה מה שיהיה - הרי הוא בן לאביו שבבמים, אז יבין שבכל עת אפשרי לו לרחוץ עצמו ולשוב לתבניתו שמתחילה..

וכך היה אומר הרה"ק מקאצק ז"ע, כי אכן אמת הוא שהיצר 'אריה' הוא, אלא שהוא אריה 'מנייר' - יגש ויתחיל לקרעו ויראה כי בידו וביד כל אחד לקרעו.

עוד אמרו להמשיל, פעם מת האריה הגדול ש'בגן החיות', ולא מצאו מנהל ה'גן' אריה חדש, עמדו ופירסמו החוצות ירושלים כי מחפשים 'אריה' חדש, ואף המתחזה לאריה - תמורת תשלום הגון, טוב ויאה לנו, באותו היום פנה אל ההנהלה אחד האברכים החשובים שבעיר, אשר לא הייתה הפרוטה מצויה בכיסו, וחישב אולי מכאן תצמח ישועתו, המנהל קבע לו ימי עבודה וכו' ואף את משכורתו כתבו וחתמו. ויהי היום מיהר האברך להשכים בבוקר, התפלל שחרית שדמתה ליוה"כ - מרוב אימה ופחד כי בזה היום עתיד הוא לדור בכפיפה אחת עם עוד אריות ודובים. בהגיע העת התייצב הלה בלשכת המנהל, לבש על עצמו את עור ה'אריה המת', והחל להלך על ארבע והיה נוהם כארי בשאגות אדירות.. והחל להתקרב לאיטו אל האריות והדובים, ככל שהתקרב התרבו פעמי הדפיקות לבו מרוב אימה ופחד.. אך 'מה עושים בשביל הפרנסה'.. בהגיעו לפתח מדור האריות והדובים, נכנס פנימה, אי אפשר לשער ותאר עלי גליון את אימתו ופחדו של האברך, אך הוא בשלו - ממשיך לנהום בקולי קולות, לפתע.. מתקרב אליו הדב בעיניים בורקות.. לבו של הלה כמעט והתפלץ מרב בהלה, אך זהו תפקידו.. ובינתיים מתקרב אליו הדב בעיניים הורקות.. ליבו של הלה כמעט והתפלץ מרוב בהלה, אך זהו תפקידו.. ובינתיים מתקרב אליו הדוב וכבר נעמד על שתי רגליו האחוריות.. ועוד רגע קט והדוב טורפו וקורעו לגזרי גזרים, מיד זעק האברך שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד. והנה שומע כי לעומתו זועק הדוב ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד..

ללמדך כי כל פיתויי היצר המראה לו כי אם לא יעשה כזאת יארע לו כך וכך - הכל דמיון ושטויות, כי רק מרחוק נראה כמפחיד וזורע בהלה, אך באמת אם רק יתחיל להתקרב - להתגבר עליו, יראה כי תחת ה'דוב' מסתתר אברך נוסף המפוחד בדיוק כמוהו.

(קטעים מלוקטים מתוך באר הפרשה - תשע"ט)

שמים הוא, אין ביד אדם לקרב או לרחק ישועתו או צרכיו, הן בדברים הנוגעים אל הנפש הן בדברים הנוגעים אל הנשמה, בגוף או בממון.

שמעו נא רבותי למעשה שסיפור לי אחד מבני חבורתינו

שמעו נא רבותי למעשה שסיפור לי אחד מבני חבורתינו בעי"ת 'בית שמש' יצ"ו, הלה עמד להשיא את בתו בשטטומ"צ ומכיוון שזכה לתואר 'ביתו ריקם' בהידור רב, נדד לאחינו שבגולה לזכות אותם ליטול חלק ונחלה במצוות 'הכנסת כלה' אף לא פסח מיודעינו על המנהג לקחת את עזרתו של ה'דריווער' (נהג) המוליך ומביא את המשלוחים מהכא להתם התם להכא, והנה אל מיודעינו נצטרף אחד שהיה גבר אלים מאותם המצפצפים ואומרים בכל עת ועונה 'כולה שלי' באופן של 'כל דאלים'.. הלה הכריז ופקד על מיודעינו כי הוא נכנס ראשונה לכל ביהמ"ד וביהכנ"ס שיגיעו אליו רק לאחר שיעשה 'סיום' מתיר לו לערוך ג"כ 'סיבוב' באותו ביהכנ"ס - אף שלא היו בדבריו אלו אלא 'חוצפה ועזות פנים' קיבל מיודעינו את הדין באהבה ולא השיב כסיל כאיוולתו. ויהי ממחרת בעודם מהלכים ועוסקים בעבודתם וכבר נכנס 'האלים' אליו הראה מיודעינו ל'דריווער' שבידו ציק על סך אלף ושמונה מאות דולר, הדריווער שהכיר את בעל הצ'ק תמה על סכום נכבד כזה כי לא הכירו כאחד מעשירי העיר, בירר אצלו והעלה בידו כי הלה 'סגר' עסק נכבד וקיבל על עצמו לתת את 'מעשרותיו' לנצרך הראשון שייקלע לידיו וזה האיש פגע בו ראשונה, שאלו הדריווער והרי היה לפניו עוד 'גברא' ולא ידע בן שיחו מה הוא רוצה מעמו, עד שנתברר שבאותה שעה שעבר הראשון היה זה האיש בבית הכסא ולא ראה.. נמצא זה האיש האלים חשב שבידו לסדר לעצמו - אני ראשון ואיש לא יקח מאומה ממני, ולא הבין שהכל מן השמים, לכל אחד יגיע את שלו ברגע הנכון, מבלי יכולת לבריה בעולם לקחת ממנו, כי 'זריזותו' של הראשון סייעה לידי כך שהסכום הנכבד יגיע לידי השני בעתו ובזמנו.

כתב הגה"ק ה'חפץ חיים' ז"ע (שם עולם, שער שמירת השבת פ"ג בהגה"ה) וז"ל, וכיון שדעת האדם מעוטה כל כך אין לנו לחקור אחר הנהגתו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, וצריך האדם להתהלך עמו בתמימות ולהאמין שכל מה שהוא עושה, הוא הכל לטובה, כי מפי עליון לא תצא הרעות, ואז בוודאי יזכה לראות בסוף באלו הדברים גופא שהיא הכל רב טוב וחסד, כמו שמובא בגמרא, (ברכות ס:)

במעשה דרבי עקיבא עכ"ל.

עוד חיזוק גדול למדנו מפרשתן, שגם אם יש לו לאדם 'נפילה' ואינו מרגיש את אור האמונה או אפילו אם ח"ו יש בו הרהורי כפירה רח"ל אל ירך לבבו ואל יתייאש מתוך מחשבה פסולה על מצבו השל וכי 'כופר' הוא רח"ל, אלא ידע כי עדיין מאמין הוא בהקב"ה, כי בפנימיות נפשו של כל אחד מישראל חקוקה האמונה בהקב"ה, ואין זה אלא התגברות היצה"ר להפילו, וממילא לא יפול ברוחו, ויבין שכל פתויי היצר אינו אלא דמיונות שוא, כי היאך תבים שביום האתמול רעדו עד כדי מוות מאותם ה'נפילים' ומיד למחרת הם אומרים 'הננו ועלינו'.. ובע"כ תאמר, שהכל רק דמיונות, וברגע שהיצר הנחם לנפשם נתפקחו והבינו שאין כאן כלל ממה לחשוש ולפחד.

כשהגיעו הספרים נעמדו שורה של צעירים מהמשאית לאורך כל המדרגות עד למחסן והעבירו מיד ליד. והנה הוא רואה שרבינו הגדול נעמד בין הצעירים בשורה ומקבל חבילות ומעביר הלאה, הוא ניסה להניא אותו, אבל רבינו בפשטות אומר לו 'אבל אני צריך לעזור להם', עד שאמר לו 'חיים שהרב רק מפריע, כי הוא מעביר מידי לאט, כששמע כן אמר - 'נו, אם אני מפריע אז אני אזוז מכאן'

רב קהילת נחלת משה הגאון רבי צבי פלמן שליט"א
על הענווה של שר התורה מרן הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל

"עקב היתה רוח אחרת עמו" (במדבר י"ד, כ"ד)

ליזכור את זה, הוא הוציא מזכרונו ענין זה, כדי שבמקומו יתפסו בראש דברי תורה.

מה סוד הזכיה שלו

הסיפורים מתהלכים לאין סוף, דברים מופלאים באמת, ועלינו לשאול מה סוד הזכיה שלו, הן בתורה והן בסוד ה'. את התשובה לכך אמר מרן הגרמ"י ליפקוביץ זצ"ל, 'כולם מתפעלים איך זכה ר' חיים להגיע לדרגות גבוהות, ואני אומר שהכרתי אותו מקטנותו בעת שלמד אצלי בישיבה קטנה, שמכיון שהיה בו מידות טובות יותר מכולם, והיה טוב עין לכל אחד, ממילא זכה להשגה בתורה ובכל דבר יותר מכולם'.

פגשתי את הרה"ח ר' אהרן הרש"ר שליט"א שהיה מקורב אצל רבינו, ומספר לי, ר' חיים זצ"ל יחד עם יקרת הזמן המופלאה שלו לתורה, היה לו לב רחום על מסכנים ואומללים.

היה אדם קצת פגוע בנפשו, ואת שבעת ילדיו גידלתי אני בביתי, ורבינו ריחם עליו מאוד ואירע שאותו אדם ישב שבעה ברמת גן

כולם יודעים ומכירים את ההתמדה העצומה של שר התורה מרן הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל, שלא פסק פומיה מגירסא כפשוטו ממש, ההיקף העצום שלו בכל התורה כולה כפשוטו, העמל והגיעה במושגים שקשה לראות כמותם, והשקיעות העצומה שלו בתורה שאין לה אח ורע.

מספר הרה"ג רבי יהושע שקלאר זצ"ל, חבר מילדות הייתי עם ר' חיים, למדנו באותו שיעור בלומז'א בפ"ת, זוכר אני אותו כבחור צעיר, הוא היה בחור רגיל, אכל כשכולם אכלו, וישן בלילה כשכולם ישנו, הוא היה בחור חשוב, אבל היו עוד בחורים חשובים כמוהו, אבל בדבר אחד הוא בלט במיוחד, הוא היה שומר על הזמן מאוד, תמיד היה חוזר לנו על דברי אביו שהדריך אותו לפני שנכנס לישיבה ואמר לו, תיזהר מדבר אחד, לא להרוג את הזמן, אל תבזבו אותו על שטויות, הוא היה מייקר את הזמן, לומד סדרים מלאים, וכשלא היה עייף בצהריים היה לומד גם אז. עברו שנים, והנה מתפרסם שר' חיים זצ"ל יודע את כל התורה, בבלי ירושלמי מדרשים וכו', לא הבנתי, אני וחברי, מתי הוא הספיק את הכל, אבל דבר אחד ידענו ברור, מי שמייקר את הזמן ומנצל אותו, מוצא מספיק זמן ללמוד את הכל, ומזה הוא צמח.

ושמעתי מהגר"ר יהודה אריה דינר שליט"א ששאל את ר' חיים זצוק"ל בימי הספירה, אם שואלים לאדם שעדיין לא ספר, איזה יום סופרים היום שכתב השו"ע שלא יאמר היום כך וכך, מה הדין אם לא אומר את המספר אלא נותן סימן למספר, כגון אם ביום כ"ג בעומר הוא אומר שהיום סופרים כמו המספר של הבית של רבינו ברח' רשב"ם, האם גם בזה מפסיד את הברכה? אמר לי, מי יודע מה המספר של הבית שלי, הרי אפילו אני לא יודע... ויש בזה חידוש גדול, שהרי לפני עשרים שנה היה הוא בעצמו עונה על המכתבים ששלחו לו וכתב על הגלויה את שמו ואת כתובתו, רשב"ם 23, הרי שאז ידע את המספר, אבל היה זה רק בשעתו שהיה עליו לדעת כדי לכתוב, ומזמן שבנו כתב זאת במקומו ולא היה לו עוד צורך

מספר הרב שקלאר, חבר מילדות הייתי עם ר' חיים, למדנו באותו שיעור בלומז'א בפ"ת, זוכר אני אותו כבחור צעיר, הוא היה בחור רגיל, אכל כשכולם אכלו, וישן בלילה כשכולם ישנו, הוא היה בחור חשוב, אבל היו עוד בחורים חשובים כמוהו, אבל בדבר אחד הוא בלט במיוחד

תמיד היתה שינתו מצומצמת, אבל אם עליו להרבות בתפילה, יגזול ממעט שעות השינה ולא מחשבון הלימודים שלו. כמה לב רחום יש כאן להצטער עבור הכלל. וכשהיו אזעקות והציבור הסתתר ונטמן בחדרים האטומים, היה רבינו זצוק"ל פותח חלונות ביתו לרווחה, זה התפרסם בכל העולם, הציבור פירש שרוצה להביע בטחונו שבב"ב לא יאונה כל רע.

הרבה תפילות שפך לטובת הכלל והפרט, וכפי שכתב במסילת ישרים [פיי"ט], 'ואלה הם הרועים האמיתיים של ישראל שהקב"ה חפץ בהם הרבה, שמוסרים עצמם על צאנו, ודורשים ומשתדלים על שלומם וטובתם, ועומדים בפרץ להתפלל עליהם ולבטל הגזירות הקשות', עיי"ש. ובתנחומא [בהעלותך י"ג] איתא, 'שכל מי שמוסר עצמו על ישראל זוכה לכבוד ולגדולה ולרוח הקודש'. וסיפר לי הרב חיים צ'רבקובסקי שליט"א שהיה מתפלל בלדרמן וישב בסמוך לרבינו, שבמלחמת המפרץ בשבת בעת קריאת התורה עלה רבינו לשישי, ואחר שהתחיל הבעל קורא לקרוא בתורה היתה אזעקה, ואחריה נשמע פיצוץ חזק שהרעיד את קירות ביהכ"נ, הפחד והמהומה היו גדולים כי חשבו שהטיל נפל בסמוך, והבעל קורא הפסיק לקרוא מרוב בלבול. רבינו נשאר עומד בתנוחה הקבועה שלו לא מזיז אפילו את אישון עיניו, וסימן לבעל קורא עם היד להמשיך. אחרי הקדיש רבינו חזר למקומו, וניגשתי ושאלתי שאשתי לפני לידה לבד בבית, ובוודאי מבוהלת מאד, האם לחזור כדי להרגיע אותה. ר' חיים סיבב את ראשו אלי, וכשחיוך ובת צחוק על פניו אמר, הטיל לא נפל בבני ברק, אין מה לפחד, אבל אם אשתך דואגת לך להרגיע אותה.

נכנס צלם לצלם

עוד סיפר, הייתי בחדר לימודו ולא היה עמו איש, והנה נכנס צלם עם מצלמה גדולה ונעמד מולו, אמרתי לו, תעמוד בצד, זה מפריע לרב כשעומדים מולו ומצלמים, והוא התעקש ועמד מולו וצילם וצילם, זה גם הפריע, וגם היה בזה חוצפה, שנכנס לחדרו של הרב ועושה מה שרוצה ללא רשות, אבל רבינו זצ"ל לא כעס ולא גער, רק הושיט שתי כפות ידיו כשהם פתוחות, ובתחנונים אמר, אני מבקש ממך שלא לצלם, ואמר זאת בנימה של התנצלות, המידות הטובות שלו לא נתנו לו לגעור, הוא רק התנצל והתחנן.

סיפר בנו הג"ר שלמה שמעולם לא התאונן על כך שמפריעים לו בלימודו, הגם שכל רגע היה יקר לו כ"כ. ופעם שאל אותו בנו הג"ר אברהם ישעיהו, איך הוא מסוגל לקבל כל יום קהל עצום כזה, וענה בפשטות, הרי זה משנה מפורשת [אבות א, טו] 'והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות', והיה הדבר פשוט אצלו, שאם כך אמרו לנו חז"ל בוודאי חייבים לקיים דבריהם כפשוטם.

שאלו את רבינו, רואים אנו אנשים שבצעירותם חשבו עליהם שיוכלו להנהיג את כלל ישראל, ולבסוף לא הגיעו למה חשבו שיגיעו. השיב ואמר, לזכות להנהיג את כלל ישראל צריך זכויות מיוחדות, ובעיקר תלוי בענווה. ואמרו"ר זצ"ל היה מספר בשם אחד מהגדולים, שבתקופת הבית יוסף היו בצפת שלשה גדולי עולם, שכל אחד היה ראוי לחבר שו"ע כמו הב"י, ומדוע זכה

בקומה רביעית בלי מעלית, באותו זמן היו לרבינו כאבי ברכיים ולא היה מסוגל לעלות, וכששמעתי שר' חיים זצ"ל בדרך לנחם, אמרתי לאותו אדם, כאשר הרב יגיע תרד למטה, אולם להפתעתי הגדולה אמר ר' חיים, לא! אני עולה. ניסינו להניא אותו, אך הוא לא ויתר. עשרים דקות ארך לו עד שעלה, ובין קומה לקומה הביאו לו כסא לנוח מקושי העליה, וכשהגיע התיישב למשך שלשים וחמש דקות. גם אצל גדולי עולם הוא היה יושב רק דקות ספורות, אבל כאן מדובר באדם מסכן שאף אחד לא מגיע לנחם אותו, הוא נשען על המטריה שלו וישב ולמד עם ספר, ומולו יושב אותו אדם ומסתכל עליו וקורן מאושר, ורבינו השקדן תרם חתיכת חיים כדי להחיות את נפשו של אדם אומלל.

פחד מטילים

ידוע לכולם שבעת מלחמת המפרץ שנפלו טילים בגוש דן והיה פחד אצל כולם, ר' חיים זצוק"ל נעמד והכריז שבב"ב לא יפלו טילים ואין מה לפחד, ובכך הוא נטע בטחון בכולם, והרגיע אלפים ורבות בני אדם ועשה זאת בפרסום רב. שאל אותו אדם גדול איך הוא לוקח ע"ע אחריות כזו, וא"ל נשים וילדים נכנסים לחדרות, אני פשוט מרחם עליהם ומרגיע אותם, הכל היה מתוך חסד וחמלה.

בעולם הוא התפרסם אז כבעל מופת, אבל מספר תלמידו ר"נ אינפלד זצ"ל, נכנסתי אליו וראיתי שעניני אדומות ומוקפות כעין טבעות שחורות המעידות על חוסר שינה, הרהבתי עוז ושאלתי לסיבת הדבר, נענה ואמר, כבר שאלו אותי ולא ענית, אבל לכם אני יכול לגלות, הרי 'הבטחתי' שלא יפלו טילים בב"ב, ועל כן אני חייב להתפלל ולהעתיך על כך לפני הקב"ה כדי לעמוד בהבטחתי, ובגלל זה אני ישן פחות ומתפלל יותר מהרגיל. ודבר זה נורא להפליא, שהרי

היה פעם באיזו שמחה ואדם שסבר שניחון בכשרון חזנות החל נותן קולו בשיר, אלא שכנראה קולו היה רחוק מלהיות יפה.. כך שכל הנוכחים החלו מחייכים מי פחות ומי יותר, אולם אחד היה ששמר על כובד ראש מוחלט ולא חיך. לאחר מכן שאלו נכדו, איך יכול היה הסבא להתאפק, אמר לו רבינו, איני מבינך, והלא זו שפיכות דמים, תיכף ומיד כששמעתיו, התחדדו חושיי שלא אכשל חלילה בשפיכות דמים!

על מידותיו של מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל

"עקב היתה רוח אחרת עמו" (במדבר י"ד, כ"ד)

במכתב הסכמתו לספר מצות השלום, כותב רבינו דברים שניכר בהם שנחצבו מתוך אישיותו המופלאה: "... דווקא אלה אשר תקוה נשקפת להם להיות גדולים בישראל צריכים להיות מקושטים בעדי המוסר ונועם המידות ולהיזהר מאוד שלא יהא ח"ו רבב על בגדיהם החמודות, אלה הן מדותיו של האדם ולעשות כמצווה עליהם להרבות דעת ד' ושלום אמת בעולם".

והוא ממשיך - "רבים תמהו למה לא הזכירה התורה את החובה לקנות מדות טובות. ותירצו כי זהו היסוד של "דרך ארץ קדמה לתורה". אכן, באמת יש לומר כי כל חוקי התורה, אע"פ שיש בהם הידור וגם עניינים של לכתחילה ובדיעבד, בכל זאת עיקר קיום המצווה שווה לכל, מה שאין כן מדות, דהנה בזה שאמר יוסף לשר המשקים שתי פעמים "זכרתי והזכרתי", (בראשית מ, יד) נענש להיות שתי שנים במאסר, על זה שלא שם בד' מבטחו, אשר ברור הדבר כי לגבי אחרים אין זה כלל בגדר חטא, וכן אפילו במידת הגאווה שתועבת ד' כל גבה לב, גם כן אמרו רז"ל שהתלמיד חכם צריך שיהיה בו שמינית שבשמינית".

ואכן, זכה רבינו והיה לסמל ודוגמא לדורות עולם לאיזה דרגת זוך ואצילות, עדינות ומידות טובות ניתן להגיע בעמל וזיע.

קנין המידות בעמל וזיע

נאה דורש ונאה מקיים.

משגיח ישיבת "קול תורה" הגה"צ רבי גדליה אייזמן היה ידיד בלב ונפש לרבינו ומעריצו הגדול מחמישים שנות הכרות קרובה, אמר שיחה בביתו לכמה עשרות בוגרי הישיבה ורבינה. בדבריו אמר, שמאז שהכיר את רבינו, התפלא והתפעל איך הגיע לכזה שלימות בקנין המידות הטובות, עד שקיבל לכך תשובה, כשאירע פעם שנכנס לחדר רבינו בישיבה לפני מסירת השיעור ומצאו יושב ולומד מוסר בספר "שערי תשובה". כשהרגיש רבינו שרבי גדליה מתפלא, הלא יש סדר מוסר בישיבה, ומן הסתם גם להגרש"ז יש סדר כזה,

ומה לו ללמוד דווקא עכשיו לפני השיעור, הסביר זאת באומרו, לפעמים בחורים מדברים בשיעור דברי שטות, ירא אנכי שמא אפגע בהם בתגובתי, ולשם כך צריכים ללמוד מוסר.

סיים רבי גדליה: אז הבנתי הכל, שהרי הגאון רבי ישראל סלנטר כותב (אור ישראל אגרת י"ד) שלהיות עובד השם בדרגה נישאה שייך גם בלי לימוד המוסר, אך להתהפך מרע לטוב לא שייך בלי לימוד מוסר, עכשיו כשראיתיו לומד מוסר כדי לשבור את מידותיו, הבנתי את סוד בנין אישיותו הכביר. הוסיף רבי גדליה ואמר אז: מי שרוצה לראות בבואה מדמותו של רבי ישראל, יתבונן בדמותו וימצאנה.

חתן המשגיח, הגה"צ רבי שלמה ברויאר (משגיח ישיבת בית מתתיהו, אז ר"מ ישיבת קול תורה לצעירים), אמר אז בשיעורו היומי בישיבה, ששמע בחורים מבני הישיבה מדברים שאין כל כך רבותא במידותיו האציליות של רבינו משום שנוולד איתם, ואם כן מה רבותא בכך?! ואמר שזה מנוגד לאמת, שכן ידוע לו אישית שרבינו עמל ויגע לבנות את עצמו, וגם אם נולד עם מידות טובות, שלימותו המיוחדת בודאי נקנתה בעמל ויגיעה. כך עבד על עצמו נדבך אחר נדבך, עד שהגיע להיות פאר המידות

**אירע פעם שתלמיד הוציא מתוך
משובת נעורים מצלמה וצילמו
באמצע השיעור. חבריו הופתעו
שכן לא הבינו איך הוא מעז
בעיצומו של שיעור להפריע את
ריכוזו של רבינו. התלמידים היו
משוכנעים שתגובתו תהיה חריפה,
אך רבינו הגיב בחיוך קל, ואמר לו:
חבל שלא אמרתי לי מראש, אולי
הייתי מביא חליפה של שבת!**

שלמה" הפריע לו, אך הבלג ולא אמר בו במקום מאומה. מספר שעות לאחר מכן צלצל רבינו לרבי יוס'ה אותו העריך מאד, ואמר לו בצורה נינוחה אך נחרצת, כי מעתה כאשר יכבדוהו בסנדקאות יברר תחילה מי הוא המוהל, וכדי לא להזיק לו הוא לא יגלה את הסיבה לשאלתו, אך יתחמק מלהענות להזמנה לברית בה הוא המוהל. זאת כדי שלא יתאר אותו בתוארים שאינם לרוחו, ר' יוסף התחייב לו שמכאן ואילך ישנה את נוסח ההכרזה, ויאמר רק, ראש ישיבת קול תורה.

כיוצא בזה מספר רבי אליהו שטרן: בתחילת זמן חורף התקיים בהיכל הישיבה הספד לזכרו של הגאון רבי יונה מרצבך ממיסדי ישיבת "קול תורה. חבר מהישיבה ביקש ממני לצלם כמה תמונות. ואכן כאשר רבינו הספיד צילמתיו כמה פעמים, כאשר לאחר כל צילום הבזיק פלש בחלל בית המדרש (כפי שהיה במים ההם) כעבור כמה ימים, הלכתי ברחוב הפסגה והנה מולי צועד רבינו בדרכו לשיבה, הוא התקרב אלי ודרש בשלומי בחיוך ואז אמר לי, דע לך שמפריע לי שמצלמים אותי כאשר אני מדבר בציבור ואבקש לא לעשות זאת שוב, ונפרד ממני בנעימות.

התפעלתי אז מאד ממדותיו, שלמרות שהפרעתי לו כשצילמתיו, והפרעה זו נשתנה כמה פעמים, למרות זאת הבלג ולא העיר לי מיד אף לא ברמז קל להפסיק, זאת כדי שלא לביישני ברבים, ורק כאשר פגשני באקראי, כשהיינו שנינו לבד, העיר לי על כך.

בהקשר זה, אירע פעם שתלמיד הוציא מתוך משובת נעורים מצלמה וצילמו באמצע השיעור. חבריו הופתעו שכן לא הבינו איך הוא מעז בעיצומו של שיעור להפריע את ריכוזו של רבינו. תחילה רבינו לא הבחין במעשהו ורק לאחר כמה ימים פלש מהמצלמה הבחין.

התלמידים היו משוכנעים שתגובתו תהיה חריפה, להפריעו באמצע שיעור!
אך רבינו הגיב בחיוך קל, ואמר לו: חבל שלא אמרתי לי מראש, אולי הייתי מביא חליפה של שבת!

התיישיבה לידו אישה

בנסעו באוטובוס ארע שהתיישיבה לידו אישה. רבנו לא קם מיד, אלא צלצל בפעמון ובהגיעו לתחנה הבאה, קם ממקומו וירד מהאוטובוס למרות שהתחנה היתה מרוחקת ממחוז חפצו. שני בחורים שהיו איתו באוטובוס ירדו איתו ורבינו הסביר להם שיכול היה להשאר, אלא שהוא חושש מחילול השם. כששאלוהו, למה לא ביקש ממנה לשבת במקום אחר, אמר, אין לי הזכות לבקש ממנה, כשאין בזה איסור, וכששאלוהו למה לא עבר מקום או קם להמשיך את הנסיעה בעמידה, הסביר שאם היה עושה כך היה הדבר פוגע בה, לכן העדיף לרדת.

מענין לענין, הג"ר משה קופשיץ ר"מ בישיבת "קול יעקב" התיישיב פעם ליד רבינו בקו שתים עשרה מבית וגן למרכז ירושלים ורבינו שוחח איתו עליו ועל בית הוריו וכד' כך שוחח איתו על דא ועל הא כל הדרך. כשהגיע ר' משה לשיבה לאחר מכן סיפר זאת, ואמר שלמד

והאצילות והיה הגאון רבי יחזקאל אברמסקי מתבטא ואומר: העולם אומר שרבי שלמה זלמן הוא גאון עולם בתורה ובהלכה וישר במדותיו. אך האמת היא שהוא ישר בתורה וגאון עולם במדות. פעם אחרת התבטא רבי יחזקאל בפני אחד ממקורביו ששאלו, האם ניתן לברך על רבינו ברכת "שחלק מחכמתו ליראיו", נענה הרב אברמסקי לא זו בלבד שניתן לברך עליו ברכה זו, לדעתי אפשר לברך עליו: "שברא בריות טובות ליהנות בהם בני אדם", שכן בכל התגלמות אישיותו הוא בגדר "בריות טובות".

בשמחת הנישואין של בן רבינו הגרא"ד אויערבאך (גאב"ד טבריה), עם בת הגאון רבי אשר ורנר גאב"ד טבריה, בעיצומה של סעודת הנישואין התברר שהדגים שהוגשו מקולקלים, באופן שאי אפשר אפילו להכניסם לפה, ובצוק העיתים של הימים ההם, הדגים היו המנה העיקרית בסעודת החתונה והמוזמנים נאלצו להסתפק בכמה סלטים. לפתע נעלם רבינו בחשאי משולחן המזרח, הוא הזדרז למשרדו של בעל האולם ואמר לו שהיות והתקלקלו הדגים, בודאי יהיה רוגז בציבור ואולי יאמרו אנשים למחותן שלא ישלם, על כן הוא מבקש להודיע שאם זה יקרה הוא מתעתד לשלם לו את המחיר המלא של כל הדגים, כדי שלא יצטרך המחוחותן לשלם עליהם. חייך בעל האולם ואמר לפני רגע היה כאן המחוחותן שלכם (שהיה גם הוא מיוחד במינו בנפש אצילית ומידות מעודנות) ובפיו אותו בקשה בדיוק.

התואר החדש, מרן ה"מנחת שלמה" הפריע לו

בברית מילה אחת הכריז המוהל הרה"ח רבי יוסף וייסברג כי מרן בעל ה"מנחת שלמה", מכובד בסנדקאות, היה זה באותו שבוע בו הופיע ספרו שו"ת "מנחת שלמה", התואר החדש, מרן ה"מנחת

ואל ילבין פני חברו ברבים".
היה מעשה שבאמצע שיעור בישיבה התחיל אחד התלמידים מבני חו"ל לשאול קושיא, והיות והיה לו קשה להתבטא כראוי בעברית, הוא שאל באידיש, הבחורים התלחשו ביניהם ורבינו הבחין שהבחור התבייש. רבינו בחכמתו הגיב מיד בקול: ישנם הרבה מבני השיעור המתגוררים פה באה"ק, ואעפ"כ לא יודעים לדבר עברית כראוי..".

תגובתו של רבינו לכניסתו של האורח הבלתי קרוא

אירע ועם תחילת השיעור של רבינו בישיבה נכנס לחדר השיעורים אדם שאינו שפוי בדעתו, כמובן שהבחורים חייבו למראה המוזר של האורח הבלתי קרוא, אולם רבינו הזמינו במאור פנים לשבת לצידו, בשולחן עליו מסר את השיעור.

במשך זמן ניכר מהשיעור ישב היהודי לצד רבינו ומפעם לפעם העיר הערה ושאל איזו שאלה לפי שטותו, ורבינו משיבו במאור פנים, למרות ההפרעה הגדולה שהיתה בזה. כעבור שעה כשיצא הלה, פנה לבחורים ואמר להם, יכולתי לנסות להוציאו, אבל רציתי שתלמדו "ורחמינו על כל מעשיו", האם הוא אשם במצבו, מה מקום יש לחייך כשרואים אנשים כה מסכנים, תפקידנו להשתדל להאיר להם פנים ולתת להם את המעט שניתן להמתיק את חייהם.

לא הזיז את ראשו

כששכנה הישיבה ברחביה היתה הכניסה לבית המדרש ולחדרי השיעורים גובלת בקומה הראשונה בחדרי הפנימיה. פעם כאשר שוחח הגאון רבי יונה מרצבך עם תלמידים על גדלותו של רבינו, אמר להם: התבוננתי וראיתי שכאשר הוא עובר ליד חדרי הפנימיה, אף פעם אינו מזיז את ראשו להביט לתוך החדרים וגם אם שומעים רעשים או השתובבות מהחדרים, לא הזיז את ראשו לראות במי המדובר, זאת כדי שלא יראה מי זה ויעשה לו אי נעימות.

לדבר בנחרצות ולא לקלקל את הנפש

כשפתח תלמידו הגאון רבי יהודה עדס את ישיבתו ישיבת "קול יעקב", התייעץ עם רבינו, שלפעמים מצוי שבניהול מוסד צריך תקיפות ונחרצות, איך אם כן עושים שהדבר לא ישפיע על הנפש ויקלקלה. ענה לו רבינו כל הסיבה שמנהל מוסד צריך לדבר בתקיפות היא רק משום שהדבר לא מוחלט אצלו והוא סבור שכך יקבל. והמשיך: אם תשב ותחליט במנוחת הנפש שזו השקפתך על הענין, לא תצטרך אף פעם לדבר בנחרצות ותוכל לומד דברך בעדינות ושקט.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'גאון ישראל')

מכך מידה מעדינות הנפש של רבינו, שכן ברור היה לו שראשו היה שקוע בלימוד ולמרות זאת כשראה אברך יושב לידו, הרגיש שאם ישתוק יעליבו הדבר, ולכן קשר איתו שיחה.

בהקשר זה מספר תלמיד קרוב ליותי את רבינו בנסיעה באוטובוס לכיון ביתו אחרי שיעור, מטבע הדברים בכל הדרך לתחנה ובתחנה המשכנו לדבר ולדון בכל עניני השיעור והמסתעף. כשעלה היה האוטובוס מלא ונשאר מקום אחד לרבינו ליד אדם שלא היה בר דעת גדול, משהתיישב ולא יכולנו להמשיך לדבר, החל משוחח איתו על דא ועל הא כדרכו. כעבור כמה תחנות הלה ירד והתפנה לי מקום לידו ומיד חזרה השיחה היכן שהפסקנו עם כל העומק. למדתי אז שיעור מרבינו, איך יש לאדם תפקיד בכל רגע מימי חייו, כמובן התפקיד להיות שקוע בלימוד, ואם לפתע נהיה תפקיד חדש עשהו כמו שצריך וברגע שחולפת מצוה זו שב מיד לראשונות.

היחיד שנשאר לשמוע את ה"דרשה"

כשנתקל כמה פעמים באנשים שדעתם התערערה, השתדל בכל דרך לכבדם. היה אחד שהיה מטריד אנשים ומעכבם, ורובם ככולם ברחו ממנו כדי שלא יכלה את זמנם בדיבורי סרק ודווקא רבינו מצא את הזמן להיטפל איתו ולשמוע את הגיגיו.

כיוצא בזה אירע פעם שאדם במצב נפשי מעורער נעמד לאחר התפלה על בימת בית הכנסת והחל לשאת "דרשה", מטבע הדברים אנשים ממהרים לעבודתם ולפעלם עדי בוקר, התעלמו מדבריו ויצאו. אחד בכל זאת נשאר, דווקא מהאנשים העסוקים ביותר, שכל דקה יקרה להם, היה זה רבינו שנעמד בסבלנות ושמעו כדי סיפוקו.

והלא זו שפיכות דמים!?

היה פעם שיש באיזו שמחה ואדם אחד שסבר שניחון בכשרון חזנות החל נותן קולו בשיר, אלא שכנראה קולו היה רחוק מלהיות יפה ואולי ההיפך, כך שכל הנוכחים החלו מחייכים מי פחות ומי יותר, אולם אחד היה ששמר על כובד ראש מוחלט ולא חייך.

לאחר מכן שאלו נכדו, איך יכול היה הסבא להתאפק, הלא חיוך בכזה מצב, הוא תגובה טבעית וכמעט אוטומטית? נענה רבינו ואמר לו, איני מבינך, והלא זו שפיכות דמים, לחייך בכזה מצב, מה הפירוש איך התאפקתי, תיכף ומיד כששמעתי, התחדדו חושיי שלא אכשל חלילה בשפיכות דמים!

שוב הוי מעשה בבחור שדיבורו היה משונה קצת ומעורר צחוק, ופעם ניגש אל רבינו והתלונן כי בחורים לועגים לו. רבינו קרא לבחורים והעמיד אותם על חומרת הדבר. הם מצידם התנצלו כי היה זה בלתי אפשרי להתאפק. "היה לכם להיחנק" - קרא רבינו בפניהם, הרי אמרו חז"ל (סוטה י) "מוטב שיפיל עצמו לכבשן האש

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

ענה רבי משה אהרן: "אני מאמין באמונה שלמה שמחמת שהלכתי לחפש מנין של זמן קריאת שמע, לא יהיו לי הפסדים". אמר לו האיש: "עם כל הכבוד לבטחון שלך, אבל סוף כל סוף לי יש מאה פרנק, ולך אין". דיבורים מבהילים. סיפר רבי משה אהרן: מיד פניתי לרבוננו של עולם בבקשה, שיראה ליהודי הזה שממצוה לא מפסידים

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצוק"ל - דע מה שתשיב ליצר הרע

"אם תפין בני ד' והביא אתנו" (במדבר י"ד, ח')

הסטיפלר זצ"ל אמר פעם לפלוני שרצה לעזוב את הכולל: "שמע, אם תשב בכולל אני לא מבטיח לך שתהיה עשיר, אבל זה כן אני מבטיח לך - כי כל מה שאתה יכול להשיג במקום אחר, לא תפסיד על ידי שאתה יושב בכולל. הפסד מהתורה לא יהיה לך!".

אלו הדברים שאמר הסטיפלר לאותו אברך - אינני מבטיח לך שתהיה עשיר, אבל כל מה שאתה יכול להרויח - לא תפסיד מהקב"ה. מוראדיג!

תשובה זו יש לדעתה ולשננה. כי היא בבחינת - דע מה שתשיב ליצר הרע.

כיון שיש עוד זמן למנחה, נגש אליו ואמר "באתי בשביל ישיבת קמניץ".

הוציא מאה פרנק ונתן לו.

העשיר נשאר להמתין לשיעור שהיה בין מנחה למעריב. רבי משה אהרן, כאורח, כובד לומר את שיעור המשניות. מיד אחרי השיעור נגש העשיר לגבאי והתעניין: "האם אתה מכיר את מגיד השיעור?".

"לא, אינני מכיר אותו אישית, אבל הוא נראה בן אדם ישר".

בסיום השיעור נגש אליו העשיר ואמר: "אני שומע שאתה בן אדם ישר, אם כן תקח עוד שלש מאות פרנק".

ר' משה אהרן היה מאריך בתפלה. אחרי מעריב, המתין לו העשיר, ואמר לו: "תשמע, אמרו לי כי אתה בן אדם ישר. באתי מצרפת, היה לי כך וכך כסף שיעדתי לחלק כאן, ונשארו לי אלף פרנק שלא חילקתי עדיין, אם כן, תקח אתה את האלף פרנק בשביל ישיבת קמניץ".

המשולח שהתריס בבוקר, ראה את המחזה והתפעל. ניגש אל רבי אהרן ואמר: "אם היית בא איתנו ובבוקר, הוא לא היה שואל עליך דבר. היית מקבל מאה פרנק ושולם על ישראל. אך כיון שלא היית בבוקר, בערב כבר היית מולו כבן יחיד הוא שם עליך עין כיצד אתה

בישיבת קמניץ שימש כמשגיח רבי משה אהרן שטרן זצ"ל. פעם הוא נסע לאמריקה לאסוף כסף לישיבה. ביום הראשון בבוקר גילה כי בבית המדרש המרכזי הגדול ליד האכסניה מתפללים שחרית וקריאת שמע לא בזמן של ה"מגן אברהם". הוא רצה להתפלל בזמן "מגן אברהם". הלך אפוא להתפלל במקום אחר.

בדיוק באותו יום הגיע לבית הכנסת המרכזי עשיר מצרפת. אחרי התפלה נתן לכל ה'משולחים' שהיו במקום, מאה פרנק. כל מי שרק ניגש אליו - קיבל.

באמצע היום, פגש אחד המשולחים את רבי משה אהרן שטרן, ואמר לו: "מדוע הלכת לחפש מנין אחר, אם היית נשאר איתנו, היית מקבל מאה פרנק..."

ענה רבי משה אהרן: "אני מאמין באמונה שלמה שמחמת שהלכתי לחפש מנין של זמן קריאת שמע, לא יהיו לי הפסדים".

אמר לו האיש: "רבי משה אהרן, עם כל הכבוד לבטחון שלך, אבל סוף כל סוף לי יש מאה פרנק, ולך אין". דיבורים מבהילים.

סיפר רבי משה אהרן: מיד פניתי לרבוננו של עולם בבקשה, שיראה ליהודי הזה שממצוה לא מפסידים.

הגיעה שעת מנחה ומעריב, ורבי משה אהרן הלך לבית כנסת ההוא, המרכזי. נגש אליו אותו משולח, והצביע לו: "תראה, הוא נמצא פה שנית, העשיר מצרפת".

תוך כדי שיחתם, הגיעה שיחת טלפון מארצות הברית, מאחד הגבירים תומכי מוסדותינו. היה זה ביום ששי ערב שבת קדש, כפי שנוהגים הרבה מתלמידי הגבירים שבאמריקה להתקשר מדי שבוע, ולהתברך בברכת "שבתא טבא". אבל הרב לא הסכים לענות לטלפון

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על האמונה הפשוטה

"וַיְהִי סָבִיב אֶת הַעָם אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר עֲלֵה נַעֲלֵה וַיִּרְשְׁנוּ אֹתָהּ כִּי יָכוֹל נוֹכַח לָהּ" (במדבר י"ג, ל')

הרב הקדוש מפיאסצנע זצוק"ל הי"ד בעל חובת התלמידים, דרש פסוק זה כמין חומר בשנות השואה והזעם (ש"ק פר' שלח ת"ש, בשלחן הטהור במחבוא הבונקר, גטו ורשא יע"א). וזו לשון כתב יד קדשו בספרו הנפלא אש קודש: "נבין נא, הא המרגלים דברים של טעם ושכל אמרו (יג, כח): 'אפס כי עז העם היושב בציון, והערים גדולות מאד, וגם ילדי הענק ראינו שם'; למה לא התוכח כלב עמהם לסתור את שכלם ודברי טעמיהם, רק סתם: 'עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה'. אבל כך צריכה להיות אמונת איש הישראלי, לא בלבד בשעה שרואה מבוא ודרך לישועתו, גם על פי שכלו ודרך הטבע - 'אמין בד' שיושיעהו ויתחזק, רק גם בשעה שאינו רואה חס וחלילה שום מבוא על פי שכל ודרך הטבע לישועתו, 'אמין בד' שיושיעהו, ויתחזק באמונתו ובטחונו.

סלע קשה ונשברה לרסיסים. בקושי ניצל היהודי כשקפץ מתוכה אל המים ברגע האחרון! הואיל והיה שחיין מומחה חתר בשחייתו כדי להגיע לחוף מבטחים, עד שמצא את עצמו על אי בודד ומרוחק. בהגיעו שמה, היו בגדיו ספוגים מים; בגדי החלפה כבר לא היו עמו, לאחר שמכל תכולת סירתו המפוארת לא נותר זכר. הוא מצא את עצמו בעירום ובחוסר כל, כלו רטוב ורועד מקור. פחד ואימה אחזוהו כשהסתכל בשממון הגדול שבסביבותיו, ובהביטו נכחו הבין לאיזו צרה גדולה נקלע - ככל הנראה יצטרך לבלות על האי הקטן ימים רבים, בהיותו במקום נידח, המרוחק מנתיב השיט הימי, ושום ספינה אינה אמורה להפליג לכונן זה.

בלית ברירה נאלץ העשיר המעודן להרגיל את עצמו לחיים החדשים והמבודדים שנכפו עליו. הוא הקים לעצמו 'בקתה' (בודקה) רעועה מענפי העצים שבמקום וניזון מצמחים שונים שברחבי האי, ומן הדגים שהצליח לדוג מן המים...

כשהתבונן במצבו האומלל, נזכר בטיוליו הנעימים באיים השונים, כשמבחוץ הוא היה נראה בהם בערך באותו מצב, כשרק בגדיו לגופו; אך מה שונה המצב עתה, גחך לעצמו במרירות - בטיולים הנפלאים ההם המתינה לו היכטה היוקרתית למרגלות האי, ובכל עת שחפץ היה תכף חוזר אליה, ושב כמו מלך לטירתו ולטרקלינו המפואר! ואלו עתה אין לו מכל עשרו הגדול ולא כלום והריהו ככלוא באי נידח ומתהלך בו כארי בסוגר...

כך חלפו להם הימים ללא שנמצאה שום אפשרות חילוץ. והנה ביום

ואדרבה, בשעה זו טוב שלא יתקש למצא איזה שכל ומבוא על דרך הטבע, כי כיון שעל פי פשוט לא ימצא, אז חס וחלילה תוכל אמונתו על ידי זה להפגם. ופגם באמונתו ובטחונו בד', יוכל לעצור את ישועתו חס וחלילה - רק צריך לומר: הכל אמת, ש'עז העם היושב בה!' כנים הדברים ש'הערים בצורות גדולות מאד' - ומכל מקום הנני מאמין בד' שהוא למעלה מהגבול והטבע שיושיענו - 'עלה נעלה וירשנו אותה' בלא שכל ובלא סברה! ואמונה ובטחון כזה בד' מקרב את ישועתנו." עד כאן.

היה היה יהודי עשיר גדול, שתחביבו היה 'טיולי מים'... תדיר היה עורך טיולים מרהיבים על פני ימים ונהרות בתבל. הוא רכש לצורך כך 'יאכטה' הדורה, והתענג לצאת לשיט בסירתו המשוכללת, בדרכו היה עוצר לפעמים באחד האיים שבים ומטייל בו להנאתו. בהיותו שיט מעולה לא חשש להרחיק גם לאיים נדחים, מאחר שהיאכטה שעמדה לרשותו היתה מתוחזקת ומאובזרת היטב, בכל דבר שאולי יצטרך העשיר בהפלגותיו ההרפתקניות - אפילו סט בגדים הדורים להחלפה היה בה מן המוכן, למקרה שיתרטבו בגדי הגביר במים השוצפים.

אך לא לעולם חוסן; באחת ההפלגות הוטחה היכטה בפתאומיות אל

נתון בצרה וזקוק להצלה..."

דוקא אותה מכה קשה ואנושה שהשאירה אותו ללא כלום בגשם ובקור ושרפה את בקתנו באש, היא זו שהביאה את הצלתו ואת ישועתו. כד"א (סליחות לשני קמא, ד"ה ישראל עמך תחנה עורכים וכו'): "ממכה עצמה מתקן רטיה!"

מדוע נצרכת, גביר נכבד, לעבור את כל זאת?

כדי ללמדך לקח טוב ולהשכילך מוסר חזק, שכל העושר והגדולה הללו אינם שלך! עדין אינך מלך העולם כפי שהרגשת תמיד... הכל רק 'מושאל' בידך במתנת חנם מן השמים, כדי להשתמש בו לטובה, להעלות נחת רוח לקונך, ולהקנותך את מדת ההשתוות! שתוכל להסתובב ברחבי האי השומם באותה תחושת בטחון, בין כשהיכטה חונה במיטבה וממתינה להוד מעלתו עם כל עשרו הגדול, ובין כשעולמך חרב בעדך ונותרת ללא פיסת בגד לעורך, כי בין כך ובין כך, הנך תלוי תמיד, בכל עת, אך ורק במי שאמר והיה העולם בלבד!

איזו חרדת כבוד יש כאן לנגיד הגדול...

אחד מגדולי ירושלים היה יושב ומשוחח בחביבות ובאהבה עם נכדו - בחור בר מצוה - אודות חשיבות למוד התורה, והחיים הפנימיים שממלאה התורה את האדם, בשמחה ובתוכן של "חיי עולם נטע בתוכנו". וכן האריך עמו על עולם הישיבה, שהיה צריך הבחור להכנס לישיבה קטנה, והאריך עמו בדברים של טעם.

תוך כדי שיחתם, הגיעה שיחת טלפון מארצות הברית, מאחד הגבירים תומכי מוסדותיו. היה זה ביום ששי ערב שבת קדש, כפי שנוהגים הרבה מתלמידי הגבירים שבאמריקה להתקשר מדי שבוע, ולהתברך בברכת "שבתא טבא".

אבל הרב לא הסכים לענות לטלפון. הוא בקש שימסרו לגביר החשוב, שהוא באמצע שיחה חשובה ביותר, ואינו יכול כרגע לגשת לטלפון, ונא יואיל בטובו אם אפשר... להתקשר מאוחר יותר.

בני הבית לא הבינו, מה כל כך חשוב בשיחה עם הנכד, עד שאי אפשר לענות לטלפון חשוב ונכבד מחוץ לארץ? הרי בסך הכל היה יושב ננוח ומשוחח עם נכדו בשלוה... אבל כמובן, את מצות רבם שמרה רוחם, ועל אף שלא הבינו - דחו את אותה שיחה.

לאחר מכן, כשהסתיימה השיחה עם הנכד, קרא הרב לבני הבית והסביר להם: "התבוננו קצת עמוק יותר! זה הנער - אף שנדמה בעיניכם שאינו אלא ילד קטן, נער בר מצוה, הרי הוא מספיק חכם וקולט הכל... הוא מעריך מאד את אותן דקות שהוא יושב עם סבא שלו, ושומע ומפנים כל דברי המוסר הנאמרים מלב אל לב, ואת ההערכה הגדולה לתורה ולישיבה שהיית מדבר עמו. אלו היה רואה שלפתע נפסקת שיחתו ובהילות מחמת ההכרח לכבד את הגביר האדיר מאמריקה ולאחל לו במלא הכבוד ברכת 'שבת שלום', היה המסר הנקלט בלב הנער, שהכסף חשוב יותר מן התורה - הנה ראו גם ראו, איזו חרדת כבוד יש כאן לנגיד הגדול... לכן, למען חנוכו של הנער, העדפתי לדחות את השיחה, ומזה למד הנכד וראה שהתורה ואהבתה, ואהבת זקנו אליו, חשובות אצלו יותר מן הממון ומהגבירים הגדולים..."

בלית ברירה נאלץ העשיר המעודן להרגיל את עצמו לחיים החדשים והמבודדים שנכפו עליו. הוא הקים לעצמו 'בקתה' (בודקה) רעועה מענפי העצים שבמקום וניזון מצמחים שונים שברחבי האי, ומן הדגים שהצליח לדוג מן המים...

חורפי אחד צנחה הטמפרטורה עד מאד; קור מקפיא ונורא החל חודר לעצמותיו של העשיר המסכן. לא היתה לו שום דרך לחמם את גופו - לא בבגדים חמים, וכמובן שלא בהסקה הנעימה שהיה רגיל אליה בארמונו; אפילו מפזר חום קטן לא ניתן היה להשיג במרחב הקפוא... הצטנף לו אפוא המסכן בפניו שבתוככי בקת העץ וכולו רועד מקור.

פתאום ניתן ארצה גשם זלעפות. סופות עזות החלו להשתולל, ברקים הבזיקו ורעמים התגברו בקול רעש אימים! ולפתע הכה ברק בבקתתו. בבת אחת ניצתה האש בעצים, ותוך דקות ספורות היתה הבקתה כולה למאכולת אש במדורת ענק ששלחה להבות השמימה.

הוא נשאר עומד כך, רטוב עד לשד עצמותיו וחשוף לגשם הכבד ולקור המקפיא, כולו מיואש ומדוכדך עד עמקי נשמתו!

הוא נעמד מאחורי אחד העצים, והחל בוכה ומתייפח לפני קונו: "רבנו של עולם! עד היכן מגעת מדת הסבל והיסורים? השפלתני בבת אחת, מאגרא רמא לבירא עמיקתא! ולא די שנושלתי מכל משפחתי ורכושי, הרי שגם את קורת הגג שהיתה לי כאן לכל הפחות, לראשי - גם זאת לקחת ממני! השלכת אותי אל מעמקי תהום רבה, בלא כלום ממש!!!"

תוך כדי בכיותיו, שמע לפתע קול אדם המתקרב לעבר כוון האש וקורא בקול: "מי כאן צריך עזרה? היכן האדם הזקוק להצלה?" מיד הופיע מידוענו בפני מצילו, והלה העלהו אל ספינתו ופתח בפניו את הדרך חזרה לביתו ולעשרו הגדול!

ביושבו בספינה הגואלת, שאל העשיר הנצול את רב החובל ועוזריו, מדוע בכלל כיוונו את דרכם אל אותו אי בודד ועזוב, שאף ספינה אינה מתקרבת אליו.

ענה לו רב החובל: "אתה הרי הדלקת שם אש לסימן מצוקה, ואנו עברנו פה לא הרחק, וכשראינו את המדורה שהדלקת הבנו שמישהו

סיפר רבי ברוך שפירא, שפעם הוא נסע באוטובוס עם רבי רפאל טוקצינסקי, ובדרך הם ראו מהחלון את הרב אורי זוהר, שכבר היה אז אברך חשוב, לאחר שחזר בתשובה כ-12 שנים קודם לכן. אמר ר' רפאל לידידו הגר"ב שפירא: "אתה רואה את האברך הזה, הרב אורי זוהר? הוא שינה לי את החיים"

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה', על השליחות של כל אחד ואחד

אמר ר' רפאל לידידו הגר"ב שפירא: "אתה רואה את האברך הזה, הרב אורי זוהר? הוא שינה לי את החיים".

הגר"ב שפירא מאוד התפלא... הרי ר' רפאל כבר היה גאון עצום עוד לפני שהרב אורי זוהר חזר בתשובה. הוא היה יהודי משכמו ומעלה, איך יכול בעל תשובה, אומנם לא כל כך טרי, להשפיע השפעה כזאת אדירה על יהודי כזה בן עלייה כמו ר' רפאל?

רבי רפאל ענה לו ויישב את תמיהתו... וכך היה המעשה.

הרב אורי זוהר היה צריך לשלוח את בנו לישיבה גדולה, הוא חיפש ישיבה שלומדים בה בקצב קצת יותר מהיר ממה שממקובל ברוב הישיבות הליטאיות. הוא קרא מכתבים של מרן הגרא"מ שך שהרבה לחזור על הטענה הזאת, שצריכים ללמוד בקצב מהיר יותר, אבל הוא לא מצא ישיבה שבאמת מיישמת את מה שאמר הרב שך.

בצר לו ניגש הרב אורי זוהר אל מרן הגרא"מ שך בכבודו ובעצמו ואמר לו: "למדנו רבינו. הרי אין שום ישיבה שעומדת בקצב שראש הישיבה שואף אליו. אולי באמת הגיע הזמן להקים ישיבה שכן תעמוד בקצב הזה???"

נענה הרב שך ואמר לו, נכון, הגיע הזמן!

שאל הרב אורי זוהר, נו נו... הגיע הזמן, איך עושים את זה למעשה?

הנושא המרכזי בפרשה שלנו הוא כמובן חטא המרגלים. ידועה השאלה, במה בעצם חטאו המרגלים, הרי הם תיארו את מה שראו עיניהם, וידועות תשובות רבות שנאמרו על כך, אבל מקובל לומר, ובצדק שהחטא העיקרי היה שהם הוציאו את ד"בת הארץ רעה, בגללם בכו ישראל בכייה של חנים, ולכן קבע הקב"ה שבלילה הזו תהיה לנו בכיה לדורות.

מהות החטא בעצם היא כפיות הטובה של עם ישראל, ובראשו המרגלים, שבמקום להודות לקב"ה על כך שהוא הוציא אותם ממצרים מבית עבדים, ועומד להכניס אותם לארץ זבת חלב ודבש, הם התלוננו שהפירות מדי גדולים, והאנשים מדי חזקים וכו' וכו'. אבל בזוהר הקדוש מובא מהלך קצת שונה, ומבואר שהפגם הגדול של המרגלים היה הרבה יותר בסיסי. עוד לפני שנכנסים לתוכן של מה שהם אמרו, הם חטאו בעצם העובדה שהם לא מילאו את שליחותם.

המרגלים קיבלו משימה, ללכת, לבדוק ולהחזיר תשובות. בפועל, הם גיבשו דעה ובאו עם החלטות... זה לא מה שהם התבקשו לעשות, וזה היה החטא החמור שלהם,

אך לפני שנביא את דברי הזוהר הקדוש, אני רוצה לספר לכם סיפור נפלא שסיפר הגאון רבי נפתלי קופשיץ, מראשי ישיבת "בית מדרש עליון" ורב קהילת חניכי הישיבות ברוממה, את הסיפור הוא שמע מפיו של הגאון רבי ברוך שפירא, ר"מ בישיבת 'קול תורה' בירושלים, שסיפר שהוא נסע פעם באוטובוס עם הגאון רבי רפאל טוקצינסקי, שהיה אחד מגאוני הדור המופלאים.

רק כדי לסבר את האוזן מעט ולספר מי היה הגאון רבי רפאל טוקצינסקי זצ"ל, אציין ששמעתי את הגאון רבי יהודה עדס שליט"א מספר שעוד בהיותו בחור בישיבה היה רבי רפאל חוזר לפנימיה מבית המדרש בשעות הקטנות של הלילה, ולפני שהלך לישן היה מבקש מחבריו שייבחנו אותו על הדפים שלמד היום, בין 50 ל-60 דף מדי יום!!! גמרא, רש"י ותוס'! הגאונות שלו היתה עצומה ונוראה.

בכל אופן, סיפר הגאון רבי ברוך שפירא, שפעם הוא נסע באוטובוס עם ר' רפאל, ובדרך הם ראו מהחלון את הרב אורי זוהר, שכבר היה אז אברך חשוב, לאחר שחזר בתשובה כ-12 שנים קודם לכן.

והרב שך השיב לו שכדאי שידבר על כך עם רבי רפאל טוקצ'ינסקי מירושלים, הוא יוכל אולי לעזור בעניין. עם זאת, הרב שך הזהיר את הרב אורי זוהר שלא יאמר זאת משמו, אלא יפנה לרב טוקצ'ינסקי כאילו בשם עצמו.

הגיע הרב אורי זוהר לרבי רפאל טוקצ'ינסקי, ואמר לו, כבוד הרב, אולי הגיע הזמן שיקימו ישיבה שבה לומדים עיון בקצב מהיר יותר? כמו שאתם לומדים, מספיקים מסכתות וסדרים שלמים ולא עוסקים זמן שלם בשישה או שבעה דפים בודדים...

הרב טוקצ'ינסקי כמובן הסכים איתו, בוודאי שצריכים להקים ישיבה כזאת, אבל איך זה קשור אלי?

נענה הרב זוהר ואמר לו: "אני חושב שכבודו מתאים לזה יותר מכל אחד אחר. אתה הרי למדת עשרות דפים ביום עוד בהיותך בחור בישיבה, אתה למדת את כל הש"ס עם ראשונים ואחרונים, מי כמוך יכול עוד להקים כזאת ישיבה שבה ילמדו לימוד יסודי בקצב מהיר יותר?".

רבי רפאל לא הבין מה הרב זוהר רוצה ממנו: "דידי היקר", הוא אמר לו, "אני ברוך ה' מסודר בחיים. יש לי שעות ארוכות ללמוד בלי עין הרע, אני מתפרנס בכבוד מהמשרה שלי כמגיד שיעור בישיבה, יש לי תוספת מהמשרה שלי כראש כולל אברכים, יש לי עוד כמה משרות ברוך ה', לא חסר לי שום דבר בחיים, אני יכול ללמוד בשקידה ובהנאה, למה אני צריך עכשיו פרויקט כזה על הראש שלי? ללכת ולחפש מקום, לאתר צוות, לגייס בחורים ולהתחיל לייסד ישיבה? הנח לי ואישאר במקום שבו אני נמצא היום".

נעץ בו הרב אורי זוהר מבט מלא משמעות ואמר לרב טוקצ'ינסקי: "גם אני הייתי מסודר! היה לי כסף בשפע, היה לי כבוד, אנשים העריצו אותי בארץ וברחבי העולם. הקריירה שלי רק הלכה והשתבחה ככל שעבר הזמן, לא היה חסר לי כלום! כלום!

"אבל ברגע שהבנתי שרצון ה' הוא שאני אעשה משהו אחר, קמתי ועשיתי מעשה. נטשתי מאחורי את חיי העושר והכבוד, ופניתי להיות בעל תשובה, עני ואביון, לא מחפש שום דבר, רק לעשות את רצון ה'. ואתה, שזכית להתגדל על התורה והעובדה, אתה אומר לי שאתה מסודר בחיים ולכן אתה לא רוצה להקים ישיבה ולחולל שינוי שגם אתה מסכים שהוא נצרך ואפילו חיוני בעולם התורה?".

"הדברים הללו זעזעו אותי" סיפר רבי רפאל לגר"ב שפירא. "האם הגענו לעולם הזה כדי להיות 'מסודרים'? זאת השליחות שלנו כאן? להתמקם במקום שנוח לנו ולהישאר בו כל ימי חיינו? לא ולא! כל אחד מאיתנו קיבל שליחות, ואנחנו צריכים לבצע את השליחות שלנו.

"אחרי אותה שיחה עם הרב אורי זוהר, קמתי והתחלתי להתארגן להקמת ישיבה, ואכן הקמתי את הישיבה בירוחם בעקבות השיחה הזאת. הוא אשר אמרתי, שהרב אורי זוהר שינה לי את החיים!".

אבל צריכים אנו לזכור, שכל אחד ואחד מאתנו נמצא פה בעולם בשליחות. ללא יוצא מן הכלל. וזה לשונו הזהב של רבינו יונה בספרו 'שערי תשובה' (ב, כא) "ומי שחננו השם יתברך דעה, ישיב אל לבו כי השם יתברך שלחו בעולם הזה לשמור משמרתו ותורתו וחוקותיו ומצותיו. ולא יפקח עיניו זולתי לעשות שליחותו. ולקץ הימים אם עשה שליחותו באמונה. ישוב ובא ברנה ושמחת עולם על ראשו. כעבד אשר שלחו המלך לעבר הים, שאין עיניו ולבו זולתי על דבר שליחותו עד שובו אל אדונו. וכן אמר שלמה המלך עליו השלום (משלי כב): "לְהִיֹּת פֶּה מְבֹטָחָה וּגּוֹ' לְהוֹדִיעַ קֶשֶׁט אֲמָרִי אֲמַת לְהָשִׁיב אֲמָרִים אֲמַת לְשִׁלְחִיהָ".

רבתי, בואו נעיין לרגע במה שכותב הזוהר הקדוש בפרשה זו (דף קנז) וכך מספר הזוהר הקדוש: רבי חזקיה ורבי ייסא הלכו בדרך ורבי ייסא אמר לרבי חזקיה, אני רואה עליך שאתה חושב על משהו, ספר לי מה זה. אמר רבי חזקיה, הרי שלמה המלך אומר בפסוק "כִּי מְקַרְהָ בְּנֵי הָאָדָם וּמְקַרְהָ תְּבַהֲקָהּ מְקַרְהָ אֶתְדָּ לָהֶם", והרי אנחנו יודעים ששלמה המלך, כל דבריו יש בהם רבדים עמוקים מאוד של חכמה, ולכן אני חושב שאנחנו צריכים להסתכל בפסוק הזה ולהתבונן בו, כי יש בו פתח לאלו שאין להם אמונה בקב"ה. ענה רבי ייסא, אכן, כדאי להסתכל בפסוק הזה...

עודם מדברים והנה בא מולם אדם שהיה צמא, כי צעד בדרך כחום היום כשהשמש קופחת על ראשו, וביקש מהם לשתות מים שאלו אותו, מי אתה? והוא השיב להם בפשטות: אני יהודי צמא. שאלו אותו, עסקת בתורה? כי הם רצו לשאול אותו מה יש לו לומר על הפסוק שבו הם התבוננו, אבל הוא לא השיב להם תשובה ישירה, אלא רק אמר, "טוב אני אצעד אתכם כאן במעלה ההר ושם יהיה לי מים לשתות".

הוציא רבי ייסא כד שהיה עמו, ונתן לאותו אדם לא מוכר לשתות מים. אחרי שהוא שתה, הם עלו יחד אתו במעלה ההר, ומצאו שם נחל דקיק של מים ומילאו את הכלי.

אמר אותו אדם לא מוכר, נו, עכשיו אחרי ששתינו מים, בואו תגידו לי מה רציתם לשמוע, כי אני לוקח את הבן שלי לבית התלמוד שילמד תורה, וכך יצא שמדי פעם שמעתי שם מעט דברי תורה.

הם הבינו מתוך דבריו שהוא אינו תלמיד חכם ולכן אמר רבי חזקיה לאותו יהודי, נו טוב, הבן שלך לומד תורה זה יפה מאוד, אבל אנחנו צריכים ללכת... אבל האיש הזה הפציר בהם ואמר, למה? בואו תשאלו, הרי לפעמים תוכל למצוא מרגלית יקרה גם בתרמיל של העני, מי יודע, אולי בדיוק יהיה לי פשט יפה על מה שאתם רוצים לשאול???

הם שאלו אותו על הפסוק שבו עיינו והוא השיב להם פשט נפלא, הזוהר הקדוש מביא אותו באריכות, וכל המעיין ירווה נחת. עמדו רבי חזקיה ורבי ייסא ונשקו אותו על ראשו, והודו לקב"ה שזיכה אותם לפגוש את האיש הזה, אבל הוא לא עצר כאן והוסיף ואמר להם עוד דבר תורה נפלא, חידושים נפלאים שלא שמעתם אוזן. עכשיו הם כבר הבינו שלא מדובר כאן ביהודי שרק שמע כמה מילים כשהביא את בנו לבית התלמוד, אלא באדם משכמו ומעלה,

ואם ישאל השואל... נו. למרגלים היתה שליחות. לרבי חגי היתה שליחות. לגאון רבי רפאל טוקוצ'ינסקי היתה שליחות. לרב אורי זוהר היתה שליחות... אבל אני? מי אני ומה אני

יהודי פשוט מאוד שעובד בתעשייה האווירית, יהודי שומר תורה ומצוות, מעולם לא מסר שיעורים, ואף אחד לא צפה לו עתיד כראש ישיבה, לא בירושלים ולא בירוחם. יהודי רגיל שקם בבוקר, מתפלל, הולך לעבודה, שוהה שם עד הערב וחוזר הביתה... יש להם בעבודה הפסקה לתפילת מנחה, ולאחר מכן הם היו מפטטים קצת, מעבירים חוויות, ומעבירים את הזמן עד שצריכים לחזור איש איש לעבודתו כדי להתכונן לסגירת יום העבודה. אותו יהודי החליט להקדיש מדי יום חמש דקות ללימוד אחרי תפילת מנחה. במקום לפטט עם החברים, הוא פתח ספר ולמד, חמש דקות!

אחרי תקופה החליטו שניים שלושה חברים להצטרף אליו, הוא היה מוסר להם שיעור בחומש ורש"י או במשניות. אט אט גדל השיעור, עוד אנשים התיישבו ללמוד בחברות או לבד, וכעבור תקופה לא ארוכה היהודי ישבו שם בין ארבעים לחמישים יהודים, מדי יום אחרי מנחה, לא חמש דקות ולא עשר דקות. קרוב לשעת לימוד של כחמישים יהודים, וכל זה מאדם 'פשוט' אחד שהחליט לנצל את הזמן ולמלא את השליחות שלו.

אז נכון, לא כל אחד מאיתנו יכול לומר בצורה ברורה מה היא השליחות שלו ומה תפקידו בעולם. אבל כשאדם עושה את רצון ה', רגליו כבר מוליכות אותו למקום הנכון שבו הוא יכול לחולל שינוי, להפיץ אורה סביבותיו, ולקרוב יהודים לאביהם שבשמים, בין אם מדובר ביהודים רחוקים ובין אם מדובר ביהודים שהם כבר קרובים, אבל אפשר לקרב אותם עוד קצת, לחזק עוד יותר את הקשר שלהם עם אביהם שבשמים, ומי שנאמן לשליחות שלו יצליח בה, כמו שאמרו חז"ל שחזקה היא ששליח עושה את שליחותו.

לעילוי נשמת אבי מורי רבי נתן ב"ר יחיאל מאיר צוקר ז"ל

תלמיד חכם מופלג, ולכן הצינו לו שיחבור אליהם וישאר איתם, אבל הוא אמר להם "אם אני אשאר אתכם, התורה תקרא לי כסיל! ולא זו בלבד אלא שאני גם אתחייב בנפשי חלילה, כי יש לי שליחות, ושליח שאינו ממלא את שליחותו הוא כסיל ומתחייב בנפשו. שלמה המלך אמר "שולח דברים ביד כסיל", כלומר ביד שליח שאינו עושה את שליחותו, ומהמרגלים למדנו שמי שאינו ממלא את שליחותו, מתחייב בנפשו ולכן נענשו המרגלים בעונש מיתה... התחייבו בנפשם בעולם הזה ובעולם הבא.

כשסיים להסביר, עמד האיש נישק אותם על ראשם והלך לדרכו. לאחר מכן הם פגשו שם אנשים נוספים ושאלו אותם אם הם ראו את האיש האלמוני שעבר כאן, השיבו אותם אנשים בוודאי, הרי זה היה רבי חגי, החברים בבבל שלחו אותו לארץ ישראל כדי לשאול דברים מרבי שמעון בר יוחאי ומחבריו, הוא נמצא כאן בשליחות. אמר רבי ייסא, אכן, הוא שליח נאמן ואשרי מי ששלח דבריו ביד שליח נאמן...

הרי לנו מבואר בזוהר הקדוש בצורה ברורה ובהירה, שעונשם של המרגלים ניתן להם בגלל שמעלו בשליחותם.

ומכאן נבוא לתרץ קושיא אחרת שהתקשיתי בה רבות. הרי ידוע שאחרי חטא המרגלים היה חטא המעפילים. הם החליטו שכתשובת המשקל על כך שלא רצו להיכנס לארץ ישראל, הם ינקטו בצעד הפוך, ויעלו לארץ ישראל למרות הסכנה הגדולה שבדבר. משה רבינו הזהיר אותם "והיא לא תצלח", אתם יש לכם תפקיד אחר עכשיו, התפקיד שלכם עכשיו הוא להישאר במדבר ארבעים שנה, זה רצון ה', אבל הם ניסו בכל זאת לעלות לארץ כנען, והסוף שלהם ידוע שלא נשאר מהם עד אחד.

לכאורה זה לא מובן. אם החטא היה שלא רצו להיכנס לארץ ישראל, מה החיסרון בזה שהם עכשיו רוצים להיכנס? הם מתחרטים על המעשה ורוצים לתקן את המעוות.

אלא התשובה היא שעיקר החטא היה אי מילוי השליחות, ואת זה, לא רק שהם לא תיקנו אלא שהם שבו וחטאו באותו החטא פעם נוספת. עכשיו השליחות שלהם היא להישאר במדבר, ובמקום למלא את שליחות, הם ניסו לנקוט בדרכים אחרות. והיא לא תצלח.

ואם ישאל השואל... נו. למרגלים היתה שליחות. לרבי חגי היתה שליחות. לגאון רבי רפאל טוקוצ'ינסקי היתה שליחות. לרב אורי זוהר היתה שליחות...

אבל אני? מי אני ומה אני, אני סתם פקיד באיזו חברה בינונית, אני גרפיקאי של חברה מסחרית כלשהי. איזו שליחות אני עושה פה? מה התפקיד שלי בעולם הזה? לעצב מודעות יותר חדשניות וססגוניות?

ומה יאמר המוסכניק? אני השליחות שלי לוודא שיש מספיק גרין בצירי הגלגלים של המכונות???

אני רוצה לספר לכם סיפור אמיתי שאירע לפני מספר שנים, עם

**לתרומות עבור 93 יתומים המתחננים בחודש
סיון - קרן מס' 10870**

.....
(הכסף מתחלק בין כולם לפי הצרכים - לפי הוראות הרבנים)

93 יתעמים

נישאים בחודש סיון

ברכת מרן רה"י הגר"ש שטיינמן שליט"א

לכל התעמלים סך 930 ש"ח

ל-93 התעמלים הנישאים בחודש סיון:

"לזכות
לשימור תורה

בעריבות
ונעימות

בכל תרומה יש לציין עבור קרן 10870

1800-39-47-47

או אז שאל אותי הרבי שאלה ישירה: "כבר יש לך ילדים?". הייתי המום, מהיכן ידע לשאול שאלה בנושא שהכי הציק לי וכאב לי באותה העת, וכמובן השבתי לו שאין לי ילדים. נענה הרבי ואמר לי דבר פלא של ממש: "יש לי בכיס ילד בשבילך, תיכנס אלי באמצע השבוע ואני אברך אותך בילד!"

איש הציבור הרב משה אירום, בסיפורים ייחודיים ומרתקים על הקשר שלו עם כ"ק מרן האדמו"ר הבבא מאיר אבוחצירא זצ"ל, וכ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'אמונת אברהם' מפיטסבורג זצ"ל

אליעזר (לייזר) רוט

"בְּפִרְאָה אֶלְיוֹ אֶתְוַדַּע" (במדבר י"ב, ו')

אחד מוותיקי העוסקים בצרכי ציבור באמונה באשדוד, הוא הרב משה אירום, שמסדרונות העירייה נהירים לו כשבילי דרובע ג' בו הוא מתגורר, ושכבר עשרות שנים שהוא מתרוצץ בין הפקידים, מגיש טפסים, ממלא בקשות, מזרז הליכים, וכל זאת בלי שביקש מעולם תמורה כלשהי עבור מעשיו.

אבל מעבר לעיסוק בצרכי ציבור באמונה, מחזיק הרב אירום בזכרונו סיפורים מדהימים שבהם נטל חלק בעצמו, במסגרת הקשר ההדוק שהיה לו עם האדמו"ר המקובל רבי מאיר אבוחצירא זצוק"ל, בנו של מרן הבבא סאלי, וכן עם האדמו"ר בעל ה'אמונת אברהם' מפיטסבורג זצ"ל שהתגורר באותה השכונה בה הוא עצמו מתגורר, רובע ג' באשדוד.

"עוד לפני שהתחתנתי היה לי קשר עם ה"בבא מאיר", מספר הרב אירום, "למעשה, ההיכרות הזאת עם הצדיק הפלאי הזה, היתה גורם שהשפיע עלי מאוד לבוא ולהתגורר באשדוד.

"זכיתי שהוא קירב אותי מאוד, הוא ממש סיפר לי סיפורים והיה מדבר איתי לפעמים זמן ממושך מאוד. הגאונות שלו היתה מופלאה, הוא היה בקי בכל חדרי התורה, ואולי לא רבים יודעים אבל הוא היה בקי מאוד בספרי החסידות, לא היה ספר חסידי שהוא לא הכיר אותו מכריכה לכריכה, כולל שנת ההוצאה לאור, המהדורות, תולדותיו של הצדיק שחיבר את הספר, ומי היו תלמידיו ועוד ועוד.

הוא היה מחובר מאוד מאוד לעולם החסידות, וכך גם בנו ממשין דרכו האדמו"ר רבי דוד אבוחצירא שליט"א שגם אליו אני נוסע פעמים רבות וזכיתי להיות קרוב אליו.

"מעניין לציין שפעם באתי אל רבי מאיר זצ"ל, והוא סיפר לי סיפור על ישועה שהוא עצמו פעל ליהודי מסוים. אני הבנתי שהוא לא סתם מספר לי את הסיפור, ויש לו בזה כוונה כלשהי. הרי הענווה שלו היתה מופלאה, אין שום היגיון שהוא יספר לי על ישועה שהוא עצמו פעל עבור מישהו.

"החלטתי להיות ישיר, שאלת את רבי מאיר, למה הרב מספר לי את זה? והוא גם ענה לי תשובה ברורה: "על ידי סיפור הישועה הזאת,

אני רוצה להמשיך ישועה נוספת למישהו אחר."

"נצרת את הדברים בלבי, ולימים אחרי שרבי מאיר כבר נפטר, נסעתי לנהריה לבנו רבי דוד שליט"א, ושוחחתי עמו, והנה גם הוא סיפר לי איזה סיפור על ברכה שהוא בירך מישהו ושהיא אכן עזרה ופעלה... עכשיו כבר ידעתי את ההסבר... אמרתי לרבי דוד, נו, אני יודע, האבא של הרב כבר אמר לי שכשמספרים סיפור ישועה, אפשר להמשיך על ידי זה עוד ישועה אחרת... נענה רבי דוד ואמר לי שהמקור לזה נמצא בספר 'נועם אלימלך' לרבי אלימלך מליזענסק זיע"א..."

פעם אחרת הגעתי לביתו של רבי מאיר. איש לא היה בבית מלבדו, נקשתי בדלת ונכנסתי, ורבי מאיר ישב על מיטה, הוא הבחין בי ואותת לי בניד ראש שאני יכול לשבת ממולו.

ישבתי שם בשקט, והוא היה מרוכז מאוד, ממש תפוס שרעפים ושקוע במחשבות מעמיקות הרבה מאוד זמן.

היתה זו תקופה קשה מאוד מבחינה ביטחונית. הסורים הציקו לישראל במלחמת ההתשה, ואם בעבר חיל האוויר הישראלי יכול היה לתקוף יעדים, באותה העת הצליחו הסורים לרשת את דרום לבנון ב-19 סוללות של טילי SA-6, שהיו מפילים מטוסים

זמן קצר לאחר מכן הגעתי באחת השבתות של חודש חשוון אל הרבי בעל ה'אמונת אברהם' מפיטסבורג זצ"ל, שהתגורר במרחק של כרבע שעה הליכה מביתי.

הרבי מפיטסבורג ראה אותי ושאל אותי היכן אני מתגורר. אמרתי לו, כאן באשדוד, מרחק של רבע שעה הליכה לכל היותר... שאל הרבי כמה זמן אני כבר מתגורר כאן והשבתי שלו שמזה כשלוש שנים. הוא הסתכל עלי בפליאה גדולה ואמר לי "אברך חסידי גר כאן באזור ולא נכנס אף פעם לבקר???"

או אז שאל אותי הרבי שאלה ישירה: "כבר יש לך ילדים?". הייתי המום, מהיכן ידע לשאול שאלה בנושא שהכי הציק לי וכאב לי באותה העת, וכמובן השבתי לו שאין לי ילדים. נענה הרבי ואמר לי דבר פלא של ממש: "יש לי בכיס ילד בשבילך, תיכנס אלי באמצע השבוע ואני אברך אותך בילד!".

כמובן שנכנסתי באותו השבוע, והרבי נתן לי כסגולה פתק שעליו היו כתובות עשרת הדברות בכתב ידו. כמו כן הוא שאל אם אני מוכן להתחייב שלכשייוולד הילד, אני אתן לו להיות הסנדק, וכמובן שהסכמתי. באותה שנה, בחודש תמוז, נולד בני בכורי, וכך התקיימה ההבטחה של שלושת הצדיקים, רבי מאיר, והרבי מפיטסבורג ויב'לחט"א גם רבי דוד שנקב בחודש המדויק שבו אני איוושה.

הפטירה של רבי מאיר הותירה עלי רושם חזק מאוד. הרגשתי תחושה של החמצה גדולה, לא רחוק ממני התגורר כזה יהודי קדוש וטהור, הבן של הבבא סאלי, בעצמי ראיתי אצלו דברים גדולים מאוד, ובכל זאת לא ניצלתי מספיק את האוון הקשבת שהיתה לי אצלו, את החביבות שבה היה מקבל אותי ואת הנכונות שלו לשוחח איתי ולקרב אותי אליו.

כשראיתי שבשכונה שלי מתגורר עוד יהודי קדוש, החלטתי שהפעם אני לא מוותר, ומתכוון להידבק בו ביתר שאת. אומנם אני חסיד סלונים, והייתי דבוק במורי ורבי בעל ה'נתיבות שלום', אבל לא הרגשתי שזה אמור להפריע לי להידבק בצדיקים נוספים, אדרבה, כמה שיותר צדיקים, כך יותר טוב לגוף ולנשמה.

ניגשתי לרבי מפיטסבורג ואמרתי לו בפה מלא: "רבי, אני לא ניצלתי מספיק את הקשר שלי עם רבי מאיר זצ"ל, אני מבקש שהרבי יברך אותי שלפחות אזכה לנצל את הקשר איתו...". הוא חיך ולא ענה לי תשובה על כך.

כעבור תקופה כבר הייתי בן בית אצלו, והייתי רושם את הקוויטלך, הפתקאות עם השמות לברכה שאנשים נותנים לרבי כשנכנסים להתברך מפיו.

לרבי מפיטסבורג היו כל מיני סגולות מאוד מיוחדות, כבר סיפרתי על ה'עשרת הדיברות' שכתב בכתב ידו, אבל היו לו עוד סגולות, כמו למשל כד חרס שהיה נותן למצבים שונים, או קמיעות מסוימים שהיו לו, הוא היה מחלק עצמות, באידיש 'ביין' שזה בעצם משחק מילים עם המילה 'בן' וזה היה כסגולה להיפקד בילדים, ועוד ועוד.

בכל אופן, כשהיו שואלים אותי שאלות אם לעשות שידוך מסוים

ישראליים רח"ל. השיא היה בימים הראשונים של מלחמת יום הכיפורים, אז הם הצליחו להפיל רבים ממטוסי חיל האוויר, חלק מהמטוסים הופלו בקרבות אוויר - אוויר מול מטוסים סוריים, אבל רובם הופלו על ידי טילי SA-6 שנורו מהקרקע.

בכל אופן, ישבתי מול רבי מאיר זמן רב בלי לזוז. איבדתי את התחושה כמה זמן זה לוקח, הבנתי שקורה פה משהו גדול מאוד, ומיד לאחר מכן לא יכולתי לזכור אם זה לקח חצי שעה, או אולי ארבע שעות. לא ידעתי לומר כמה זמן זה היה.

רבי מאיר החזיק בידו מניפה, ומדי פעם הניף בה, כדי להפיג מעט את החום ולקבל משב רוח מרענן. אבל הוא לא דיבר מילה, אפילו לא מילה אחת.

פתאום הוא חבט בידו על המיטה: "ניצחנו אותנו! ניתחנו אותנו! לך תביא מהמטבח בקבוק מאחיה עם שתי כוסות בבקשה".

הלכתי למטבח, הבאתי בקבוק ערק מזגתי שתי כוסות ושתינו 'לחיים', אבל לא העזתי לשאול על מה השמחה הגדולה ואת מי בדיוק ניצחנו.

באותו ערב הגיעו חדשות מסעירות מהזירה הלבנונית. התברר שבאותן שעות התנהל מבצע 'ערצב 19'. זמן מה קודם לכן נרשמה פריצת דרך טכנולוגית שהוביל יהודי חסידי מבני ברק, בשם הרב מנחם קראוס, כמדומני שאמרו אז שהוא חסיד ערלוי. הוא בנה תוכנה לניהול הקרב לאחר שהצליחו לפצח את שיטת הפעולה של הרדאר הרוסי שהפעיל את סוללות הנ"מ הסוריות בלבנון, ובאותן שעות המריאו 90 מטוסים ישראליים למתקפה נרחבת שבהמלכה הושמדו בו זמנית כל סוללות הנ"מ הסוריות בלבנון, 19 סוללות במספר. הסורים כמובן לא ישבו בחיבוק ידיים, הם הזניקו כח של כ-60 מטוסי קרב שניסו להפיל את המטוסים הישראליים, ובמשך שעות ארוכות התנהלו קרבות אוויר קשים במיוחד בשמי לבנון.

התוצאות של המבצע היו מדהימות בכל קנה מידה, ועד היום לומדים אותו בכל בית ספר צבאי ברחבי העולם. בקרבות הופלו לא פחות מ-23 מטוסים סוריים, הושמדו כל סוללות הנ"מ שלהם, ואילו המטוסים הישראליים שבו כולם לבסיסהם בלי שום פגע, כל הטייסים חזרו בשלום ואל נגרם שום נזק. זה היה אחד המבצעים המזהירים ביותר, ואני בעיניים שלי ראיתי שהחפ"ק האמיתי של המבצע הזה היה בבית הקטן ברובע ב' באשדוד!

לצערי הרב לא זכיתי להסתופף שנים רבות בצלו של רבי מאיר, כי הוא על למרום, בחול המועד פסח תשמ"ג. הייתי אז אברך צעיר, כשנתיים וחצי אחרי החתונה, ועוד לא היו לי ילדים. ביקשתי מרבי מאיר ברכה כמה וכמה פעמים והוא הבטיח לי שאני איוושה בקרוב, אבל ההגדרה 'בקרוב' היא קצת חמקמקה...

עבר קציר, כלה קיץ ועדיין לא נושענו, ובאותה תקופה, בסביבות חג הסוכות הייתי אצל בנו רבי דוד שליט"א, ואמרתי לו, שהאבא הבטיח לי שאזכה להיפקד בקרוב, אבל אולי הרב יגיד לי מה זה נקרא בקרוב??? רבי דוד בירך אותי ונתן לי תאריך, וכדבריו אכן היה.

והרבי היה מיד פותח באמירת 'תורה' המבוססת על הפסוק הזה ומתרחבת ממנו לעניינים נוספים בפרשה ובכלל.

אפשר לומר שהיתה זו קצת הפתעה עבורי לגלות, רבי מאיר אבוחצירא זצ"ל שהיה בקי בכל מכמני התורה היה בעל שליטה רחבה מאוד גם בספרי החסידות, והפתעה לא פחות היתה לי כשגיליתי שהרבי מפיטסבורג שהיה בקי גם הוא בכל מקצועות התורה, והיה בקי באופן מיוחד גם בספרי האחרונים מגדולי הליטאים, כמו הקובץ הערות וקובץ שיעורים, חידושי רבי שמעון שקאפ וכדו', כל הספרים שלו היו מלאים הערות שכתב בצד העמודים בכתב ידו, הוא השאיר אחריו אוצר בלום של חידושים.

לעת זקנתו אמרתי לרבי פעם שיש לי רעיון נפלא איך לעזור לציבור. הרי אנשים מתקשרים ובאים ורוצים ברכה, ולא תמיד הרבי יכול לקבל קהל, לכן הבאתי אתי בקבוק יין, הרבי יברך את היין שבבקבוק, ואם יהיה מישהו שיבוא ויבקש ברכה בדחיפות, אני אתן לו מעט מהיין המבורך וזה ישפיע עליו טובה וברכה.

הרבי חשב כמה דקות, לאחר מכן חיוך רחב, כמעט פרץ בצחוק, הוא החזיק את הבקבוק בידו ובירך באריכות שתחול ברכה ביין וכל מי שישתה ממנו יזכה להיושע בכל מילי דמיטב, לאחר מכן נתן לי את הבקבוק ואמר לי 'נא דיך' - הא לך, והוא ממש חיך חיוך מסתורי. לקחתי את הבקבוק הביתה בהתרגשות, הדבקתי עליו מדבקה קטנה עם התאריך ועם ציון העובדה שמדובר בבקבוק שהרבי בירך, והנחתי בצד. שכחתי מהבקבוק הזה לחלוטין.

אחרי שנים רבות, בערב פסח אחד, ביקשה ממני רעייתי שאעשה סדר בבקבוקי היין... התחלתי למיין את הבקבוקים, ופתאום אני רואה בקבוק שהי הנראה לי מוכר... אבל הבקבוק הזה היה ריק, ממש נותרו כמה טיפות בתחתית שלו. בדקתי את המדבקה וראיתי שכן... זה הבקבוק של הרבי מפיטסבורג שנפטר הרבה קודם לכן.

שאלתי את רעייתי, מה זה? מי שתה את היין הזה? והיא השיבה לי בפשטות שהיא צריכה מדי פעם יין לעוגות והיא לקחה מהיין הזה, היא לא שמה לב לכיתוב על המדבקה ולא ידעה שמדובר ביין מיוחד...

באותו רגע הבנתי באיחור ניכר מדוע צחק הרבי כשהוא הביא לי את הבקבוק... אני רציתי יין מבורך, וקיבלתי יין לא רע בכלל לעוגות, ומי יודע כמה ישועות היו לנו בזכות העוגות האלו שאכלנו באותן השנים... בכל מקרה לקחתי את מעט הטיפות וערבבתי אותן עם יין אחר, כדי שלפחות יהיה לי קצת מהברכה של הרבי, והוא שמור עמדי עד היום הזה".

או לא, היה לו חשבון שהוא היה מחשב את לפי ערך השמות של המדוברים, ובהתאם לחשבון היה משיב תשובה לשואליו אם כדאי לעשות את השידוך הזה או לא. במידה והחשבון היה יוצא לטובה, היה הרבי מוסיף ברכה מעומק הלב "זייער גוט, זייער גלייך (טוב וישר הדבר) שה' יעזור שיהיה הזיווג עולה יפה, ויהיה בניין עדי עד". בתקופה האחרונה, כשהוא כבר היה מאוד חלש, התקשר יהודי תלמיד חכם שביקש לשאול את הרבי בדחיפות שאלה לגבי שידוך. אני חשבת שהרבי נת, ולא רציתי להפריע לו, מצד שני אותו יהודי היה זקוק לתשובה דחופה מאוד ואמר שהוא ממתין על הקו עד שהרבי יענה לו. אמרתי לו, אין בעיה, אני בודק את העניין... לקחתי דף ועט, עשיתי את החשבון שהרבי היה נוהג לעשות ויצא לי שהצדדים מתאימים זה לזה.

חזרתי לטלפון, ואמרתי לאותו יהודי "זייער גוט, זייער גלייך, שה' יעזור שהזיווג יעלה יפה, ויהיה בניין עדי עד...".

פתאום יצא הרבי מחדרו, ונזף בי בחריפות רבה: "אני הרמתי את השפופרת של הטלפון בחדר השני", הוא אמר לי, ושמעתי שאתה ענית בשמי תשובה שלא ענית..."

"מה אתה חושב?" הוא נזף בי, "שאני באמת עונה רק לפי חשבונות של שמות. יש בזה יותר מזה, ובשום אופן אל תענה במקומי על שאלות שמבקשים לשאול אותי...".

אחרי שנוזף בי, עלה חיוך על פניו והוא הסכים עם התשובה שעניתי: "זייער גוט, זייער גלייך, שה' יעזור שהזיווג יעלה יפה ויהיה בניין עדי עד...".

לאחר שחשכו המאורות והרבי נסתלק לשמי מרום, נכנסתי לבנו, הרבי שנפטר בחג הסוכות לפני שנתיים זצ"ל, ואמרתי לו שיש לי כמה דברים שאני יודע מהאבא כיצד היה נוהג להכריע, בהם גם הנושא של חשבון השמות כדי לדעת לגבי שידוך אם הוא הגון או לא. שאלתי את הרבי אם הוא רוצה שאגלה לו את הסוד, כי הרי הוא יושב על כסא אביו ומענה ישאלו אותו את אותן שאלות. הוא לא השיב לי תשובה חד משמעית, ורק אמר לי שבשלב זה הוא לא רוצה להיכנס לעניין הזה של חשבונות וסגולות, אבל באמת גם בהמשך הוא לא ביקש ממני לגלות לו את החשבון הזה.

אגב, הגאונות שלו היתה מופלאה. דרכו היתה לשבת ב'טיש' סעודה שלישית, והוא היה מבקש ממישהו מהקהל 'פסוק לי פסוקך', תגיד פסוק מפרשת השבוע, אותו אחד היה בוחר פסוק באופן רנדומלי,

האזינו לתוכנית 'הפוח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

31 077-2222-666 שלוחה

עשרות זוגות עיניים ננעצו בו, בילד הנרגש. 50 המתפללים, שיחד עברו עליהם כבר כ- 1500 שנות חיים וניסיון רב, זעקו כאיש אחד ובלב אחד: "אשר בחר.. אשר בחר.."

נער ה'בר מצוה' שצריך להתמודד עם 50 מתפללים

מאת: יהושע לייבזון

זה קרה לפני כמה שנים. ותשאלו מה נזכרתי עכשיו. אז ככה, העורך היקר של 'לקראת שבת' הזכיר לי שבתוכנית הלימוד והמבחנים של דרשו במשנה ברורה ה'דף היומי בהלכה' לומדים עכשיו בהלכות קריאת התורה. והסיפור שלנו קשור ישירות בדיוק לנושא הזה. הסיפור שלנו מתחיל ביום שני רגיל של יום חול. מוציאים ספר תורה ומתכננים את העליות.

הנער שבאותו יום מלאו לו 13, נראה היה כמי שהכין את עצמו לקראת היום הגדול.

ואז הגענו ל'שלישי' הגבאי הקריא בקול חגיגי... יעמוד חתן הבר מצוה... בפנים סמוקות וברגליים כושלות הוא התייצב על יד הבימה. אביו לצדו, מחזיק את הטלית שלא תיפול מעל כתפי העלם הצעיר, שזו לו הפעם הראשונה בה הוא עולה לתורה.

"ברכו את ה' המבורך", נרעד קולו, וכולם עונים אחריו בהתלהבות מיודעינו מתרגש מאוד, קולו רועד קימעא והוא מתחיל לומר את הברכות ששינן היטב כדי שלא לטעות חלילה. הקהל דומם, מאזין ומתרגש יחד עם עלם החמודות הזה, שמתוך ההתרגשות הגדולה התבלבל ופצח בברכת 'אשר נתן לנו תורת אמת' במקום 'אשר בחר בנו מכל העמים'... עשרות זוגות עיניים ננעצו בו, בילד הנרגש. 50 המתפללים, (שיחד עברו עליהם כבר כ- 1500 שנות חיים וניסיון רב בעליות לתורה) זעקו כאיש אחד ובלב אחד: "אשר בחר.. אשר בחר..". מנסים לעזור לו לברך את הברכה הנכונה.

אל דאגה, הנער תיקן את עצמו מיד (ומרום פחד, נתקע והתבלבל עוד 5 פעמים כמעט בכל מילה בברכות)

אז מה מרגיש נער זה?

בעוד עשרים שנה, כשהנער הזה ייזכר בבר המצווה שלו, הוא לא יזכור את האוכל שהיה על השולחנות, גם לא מי היו האורחים, אולי הוא יצליח לשחזר בזיכרונו חלק מהמתנות שקיבל באותו יום, אבל דבר אחד הוא בטוח לא ישכח: את הרגע הנוראי הזה, שבו הוא עמד על יד הבימה, וטעה בברכות. הוא לעולם לא ישכח את היום הגדול, לעולם לא ישכח את הגערה והתיקונים, והוא בסך הכל נער ביום חגיגי. התגובה הזאת של הקהל לא תמוש מזיכרונו לעולמים, והיא לבטח תישאר כצלקת אדומה ומכוערת בנפשו הרכה. בלי לשים לב, בלי לחשוב על מעשיהם, גרמו לו המתפללים לטראומה שתלווה אותו עוד שנים רבות.

אבל בוא נחשוב ביחד למה בכלל הרגישו כולם צורך לתקן אותו?

הרי אבא של הנער עומד לצדו ומסייע לו, הבעל קורא נמצא שם,

הגבאי גם הוא עומד על המשמר ודואג שלא יתרחשו טעויות.

אז למה 50 מתפללים חייבים פתאום עכשיו באינסטינקט 'לעזור', וכך מתנפלים עליו כולם, למרות שברור הדבר שגם אם הם יישארו דוממים, הטעות תתוקן בלי עזרתם הנדיבה.

לאחר התפילה שוחחתי עם הגבאי על העניין, והוא אמר לי דבר מדהים: בתור גבאי של בית מדרש, אני יודע שכ-30% מהמתפללים אין לי מה לנסות לשלוח אותם לעמוד, כי אין סיכוי שהם יישאו בתור ש"ץ. "לאחר בירור עדין שעשיתי פה ושם אצל קבוצה זו, הגעתי למסקנה שרובם ככולם, הם כאלו שחוו הערות פוגעות או ביקורות לאחר שהם שימשו כש"ץ בתור בחורים, ולכן הם החליטו לעזוב את ה'מקצוע' לטובת אחרים.

יש לציין שבדר"כ המעוררים מתכוונים לטובה, אבל הם לא חושבים על מה שיגרום המשפט הקצר שהם מטיחים בש"ץ הצעיר, ולפעמים גם במבוגר.

המסקנה שלנו מהסיפור הזה היא שננסה להרגיל את עצמנו שלא להעיר הערות באופן ספונטני, שלא לתקן אחרים בלי שחשבנו על כך קודם לכן. רק אחרי שבדקנו, חכנו בדעתנו ומצאנו את הדרך הטובה ביותר להעיר מבלי לפגוע בזולת, רק אז נעיר ונתקן את הטעון תיקון, במאור פנים, בחביבות ובעיקר עם הרבה הרבה רגישות.

לתגובות leib1964@gmail.com

בטיסתי מניו יורק לפלורידה, ישבתי ליד הרב פסח קראהן, עצמתי את עיניי, מהרהר על הימים הבאים ואיך ייראה המצב בפלורידה, גם עכשיו די קשה ולא קל להתרוצץ מחוץ לבית. כך ישבתי כמה דקות, עורך חשבון נפש עם עצמי, עבר שם דייל וראה אותי כך. הוא פנה אל הרב קראהן ושואל: "מה עושה הרב שלצדך? האם הכול בסדר?"

רבה של מגדל העמק, הגאון הרב יצחק דוד גרוסמן שליט"א, על ההפתעה בטיסה

"וְכַפֵּר הַכֹּהֵן עַל הַנֶּפֶשׁ הַשֹּׁגְגָה" (במדבר ט"ו, כ"ח)

זיכני ה' יתברך בשליחות מיוחדת: להחזיק מוסדות ללימוד תורה של ילדי ישראל. מתוקף תפקידי אני מוכרח לצאת למדינות הים מפעם לפעם, להביא את בשורת המוסדות לפני אחינו שבגולה, ולהחיש צורי ומזור משם לכאן.

בטיסתי מניו יורק לפלורידה, ישבתי ליד הרב פסח קראהן, מחבר ספרים ומרצה יהדות מוערך. עייף הייתי מכל התלאה שידעתי בימים האחרונים. לא תמיד מתבצעים הדברים כפי הציפיות - חרף העובדה כי מדובר בהצלחת נפשות.

עצמתי את עיניי, מהרהר על הימים הבאים ואיך ייראה המצב בפלורידה, גם עכשיו די קשה ולא קל להתרוצץ מחוץ לבית. זמזמתי לעצמי בעצימת עיניים את שירו של הרבי מסקולען, על הפסוק בתהילים (קיט, נא): "זדים הליצוני עד מאוד, מתורתך לא נטיתי".

כך ישבתי כמה דקות, עורך חשבון נפש עם עצמי, עבר שם דייל וראה אותי כך. הוא פנה אל הרב קראהן ושואל: "מה עושה הרב שלצדך? האם הכול בסדר?", והרב קראהן סיפר לו כי אני הרב של הצעירים מישראל, מקרב צעירים לקדוש-ברוך-הוא ואומר להם מה זה יהודי.

הדייל נאחז התרגשות: "גם אני יהודי!", ואז השפיל מבטו והוסיף: "הוריי אמרו לי שאני יהודי, אבל אין לי כל מושג מה זה אומר לגביי". פתחתי את עיניי, והוא פנה אלי ואמר: "אולי יכול הרב להגיד לי מה אני יכול לעשות כדי שארגיש שאני יהודי?"

חשבתי לעצמי: איך מלמדים עכשיו אדם צעיר את כל התורה על רגל אחת? פניתי אליו ואמרתי: "אתה רואה שהזמנו מנות אוכל ספיישל כשר? אם תזמין את זה, תוכל להרגיש שאתה יהודי".

"מה?", התפלא הדייל, "חשבתי שזה אוכל צמחוני, ולא העליתי בדעתי כי יש לזה כל קשר ליהדות". ואז שאל את השאלה המתבקשת: "מה זה ספיישל כשר?"

"חברת 'פורד' מייצרת משאיות ומכוניות", פניתי אליו, "משאיות ה'טרוק' נוסעות על דלק דיזל, לעומת המכוניות הנוסעות על בנזין. מה יקרה אם תיכנס עם המכונית המפוארת שלך לתחנת דלק, ותראה שמשאית פורד עומדת בתור לקבלת דיזל, הזול פי כמה

מבנזין, ותרצה גם אתה למלא דיזל במכונית שלך? הרי זו אותה חברה! למה שלא תשים דיזל?"
"מה הרב מדבר? אם אשים דיזל, הכול ייסתם. המכונית לא תעבוד", הזדעק הדייל.

"למה?", המשכתי להקשות, "והרי זו אותה חברה! אין זאת אלא שהחלק המכני של המשאית כבד יותר ויכול לסבול דיזל, אף שאינו מזוקק ונקי, לעומת המכונית הרגילה שמנועה עדין. אם נכניס לתוכה דיזל, ייסתמו פתחיה. חייבים דלק נקי שיוכל לעבור אל המנוע ולהפעילו".

הוא עדיין לא הבין את הקשר ולמה ירמזו מילותי. אמרתי לו: "ריבנו של עולם ברא הכול, יהודים וגויים. לגויים יש תפקיד ועבודה כדי שהעולם יתקיים - לבנות ולהתגדל, הכול לפי החשבון של הקב"ה. המכשור הפנימי שלהם חומרני וגס. הם יכולים להשתמש בדיזל, בבשר טריפה, לא מזוקק. העיקר שהמשאית נוסעת.

"לעומתם, ליהודי יש נשמה, חלק אלוה-ממעל, עדינה ואצילית. הנשמה שבמוחי, כמו שאומרים בכל בוקר. תפקידו הוא להתחבר עם הבורא, ללמוד את חוכמת התורה ולקיים את מצוותיו, ולשם כך הוא חייב אוכל מזוקק, כשר. אם יכניס אוכל טרף, זה ייסתם".

בנו, ראש ישיבתנו 'אהבת אהרן', הגאון רבי בצלאל אדלשטיין שליט"א, סיפר לי שמאז ומעולם, מאז שהוא זוכר את עצמו כילד קטן מאוד, אף כאשר היה נזקק רבינו לקרוא מאמר או ידיעה עבור צרכי הרבים אותם ניהל, הוא עשה זאת בעמידה, בלי קביעות, כעושה את הדבר מתוך אילוץ...

דמעות אחר מיטתו של ראשון למוסרי התורה

הרב ישראל ליוש

חג מתן תורה... היכלי הישיבות מלאים צורבים ולומדים, מפה לפה. הקב"ה שוב מתגלה בענן כבודו ונגלה אל בניו לומדי התורה בערפלי טוהר בבתי המדרשות. בברקים ובקול תורה, בדברות קודש ובלהבות אש, יושבים בניו ועוסקים בחמדת עולם ובמשוש ליבם, ומקבלים שוב באהבה את תורת ה' יקרה מפנינים, מתוקה מדבש ונופת צופים...

ועתה, אחרי שקבלנו את התורה, הגיעו ימי המסירה! כעת התורה צריכה להימסר מרב לתלמיד, מאיש לרעהו, מדור לדור. כך התורה נלמדת, במסירה, בחברותא. אדם לומד מחברו ומלמד את ידידו, הרב מוסר את תורתו לתלמידיו...

ובראשית ימי המסירה, בתוך ג' ימים, נגזר מוסר התורה הגדול בעולם, נשבה ההוגה בתורה הענק בתבל, תמו מאה שנות עמל ויגיעה, הוראה ומסירה... מאה שנים מיום ליום, מעת לעת... מיזמו הראשון ינק תורה בבית אביו הגדול בעל ה'הוד צבי' זצ"ל, ובראשית ימי בחוריו ספג תורה בהיכל רבותיו, ראשי ישיבת פוניבז', וכבר בימי עלומיו החל למסור את תורתו שנלמדה בשקיקה מרבותיו, לצעירי התלמידים בישיבה... ומאז לא פסקה המסירה, יום אחר יום, שיעורים... שיחות... ועדים... עד יומו האחרון ממש...

ראשון למוסרי התורה בדורנו, מרנא רבי גרשון זי"ע, מסר את נפשו למען מסירת התורה. כל סדר יומו התנהל סביב מסירת השיעורים. מועדי האירועים, ההתייעצויות, ואפילו ההתכנסויות של מועצת גדולי התורה נקבעו לפי מועדי השיעורים. שום דבר לא קדם למסירת שיעור או שיחה. לא היה בעולם דבר חשוב יותר מהעיסוק במה שהוא ראה כתפקידו המרכזי בעולם, למסור ולהורות תורה... כשנעייין בשיחותיו ובדברות קדשו, אולי נבין מעט את דרכו בקודש ואת מסירות הנפש הפלאית הזו... הברית התיכון שעובר בין כל שיחות הקודש, הוא מידות, מידות ומידות וזיכוי הרבים... הוא הרבה לחנך אותנו שאף אם התורה נלמדת בהתמדה גדולה, אם היא באה ללא מידות וללא מחשבה על השני, לית בה מיד.

ערך 'זיכוי הרבים' היה עבורו ערך עליון, ראשון במעלה, כי גם בתורתו הוא חשב קודם כל על זולתו, לכן הוא מסר את נפשו למסור תורה, כי הוא לא למד תורה לבד, הוא לא השאיר את כוחותיו וידיעותיו

לעצמו, הוא העניק משלו לתלמידיו ולשומעי לקחו, כי הוא חי עבור השני, גם בתורתו... ואם אלו ערכיו, לא פלא שהוא מסר את נפשו, כפשוטו, על מסירת התורה...

בני ביתו ספרו לי לא אחת שכל נושא הבריאות שלו נע סביב השיעורים, האם אוכל למסור שיעורים? אם אאמץ את עצמי כעת זה יבוא על חשבון השיעור של מחר? אלו היו מערכות השיקולים של ראש וראשון למוסרי התורה...

בנו, ראש ישיבתנו 'אהבת אהרן', הגאון רבי בצלאל אדלשטיין שליט"א, לרפוא"ש, סיפר לי שמאז ומעולם, מאז שהוא זוכר את עצמו כילד קטן מאוד, הוא לא קרא עיתון כשהוא יושב, רק בעמידה, בצורה ארעית לגמרי, אף כאשר היה נזקק לקרוא מאמר או ידיעה עבור צרכי הרבים אותם ניהל, הוא עשה זאת בעמידה, בלי קביעות, כעושה את הדבר מתוך אילוץ...

גבורות הנפש של מרן זי"ע, בלתי נתפסות! כאשר חלה הדרדרות במצב בריאותו של בנו יקירו הג"ר בצלאל שליט"א הוא דרש בשלומו וביקש לבוא לבקרו. בני ביתו שחששו שיראה אותו במצבו, התחמקו בתירוצים טכניים ומנעו את הביקור. למחרת, חזר מרן זי"ע על בקשתו לבקר את ר' בצלאל, ושוב חמקו ממילוי הבקשה,

עליתי לתורה, התרגשתי וכמוכן נתקעתי באמצע... לא הצלחתי לומר את הברכות. אבא ז"ל ניסה להרגיע אותי, "תנשום עמוק", הוא אמר לי

הרב אהרן מרגלית מחבר הספר 'אתהלך', מדבר על הצורך להיזהר מפגיעה בעולים לתורה ובשליחי הציבור הניגשים לעמוד ומשתף אותנו בסיפור טראומתי מעברו הרחוק

ברק, ומספרת לי שהנכד שלה עולה לתורה בעוד שבועות אחדים. הוא רוצה לומר את ההפטרה כמנהג המקום בבית הכנסת בו הוא מתפלל, אבל יש בעיה: הוא מגמגם.

"הילד כמוכן ניסה ללכת לכל מיני טיפולים ומטפלים, אבל זה לא עזר. הסבתא ושואלת אם יש לי טיפ קטן לנכד שלה שיוכל לעזור לו עם הגמגום. הנכד אמר שהוא מוכן לנסות, הוא מאמין שהוא יצליח את הברכות, גם ההפטרה עצמה נראית לי כמושה שהוא מסוגל להתמודד אתו כי יש מנגינה מסודרת וזה הולך לו בקלות. הבעיה היא עם הברכות שאחרי ההפטרה, שם הוא חושש להיכשל.

"נתתי לה את ההצעות שנתתי. אמרתי לה שצריך לתת לבחור אפשרות להחליט אם הוא רוצה לעלות למפטיר ולאפשר לו לוותר על זה אם הוא כל כך חרד מכך. הרי אם אנשים ידברו על הגמגום שלו, ויעירו לו, ו'יעזרו' לו או יגלו סימנים של חוסר סבלנות, הטרואומה יכולה ללוות אותו לאורך שנים.

"הצעת גם שיאמר את הברכות בשקט, הוא לא חייב לצעוק בקול גדול, אם הוא יאמר אותם בטון שקט יותר, הסיכוי לטעות קטן יותר, וגם אם הוא כן המבוכה אינה גדולה כל כך. הצעתי גם שהאבא יעמוד לידו ויפזם לו את הברכות והמנגינה.

"בכל מקרה רואים מזה עד כמה זה עלול להיות קשה, לעלות לתורה. יש אנשים שלא מצליחים להבין את הקושי. הם עושים את זה בלי שום בעיה ואף לא פעם לא הרגישו חוסר ביטחון כבאלו מצבים, אבל הם צריכים לדעת שיש אנשים שאצלם זה שונה. יש

כשאנו קוראים בפרשת השבוע על דיבורים מיותרים של המרגלים והתוצאות החמורות, ובמקביל בימים אלו הלימודים במסלולי 'דף היומי בהלכה' ב'דרשו' הם בהלכות קריאת התורה, נזכרתי בשיחה מיוחדת ובסיפור מדהים שסיפר לנו הרב אהרן מרגלית. הדברים פורסמו כבר ע"י בעבר, אבל לאלה שלא קראו, זו הזדמנות וגם מי שכבר קרא כדאי לקרוא שוב ולהיזכר.

מי היה מאמין: הרב אהרן מרגלית, המרצה שהרצאותיו הפכו לשם דבר בעולם היהודי, אלפי אנשים נשבו בקסמו, בסגנון דיבורו השוטף והנובע כמעין המתגבר, בעושר הלשוני שהוא מביא איתו לכל מקום, וברעיונות הנפלאים שהוא מעביר בהרצאותיו בדרכים מרתקות, בהומור מתובל ברגש יהודי חם, דווקא הוא זה שסבל בצעירותו מגמגום כבד, שלא אפשר לו אפילו לנהל שיחה שגרתית בלי חשש.

לא תמיד היה הרב אהרן מרגלית מרצה דגול. מי שקרא מעט את ספרו 'אתהלך' או שנחשף לסיפורו בדרך אחרת, יודע שהרב מרגלית סבל בצעירותו מגמגום כבד, שלא אפשר לו אפילו לנהל שיחה שגרתית בלי חשש. ומה קרה כשהוא נאלץ לעלות לתורה, ולברך את ברכות התורה בפני קהל המתפללים בבית הכנסת הגדול של מושב תפרח? זה היה נורא! פשוט טרגדיה! אבל על זה נדבר בהמשך.

"זה מאוד חשוב שהציבור יבין את הקשיים, שלפעמים הם לגמרי לא פשוטים, של נער בר מצווה, שעולה לתורה בפעם הראשונה בחייו", אומר הרב אהרן מרגלית. "הדברים אמורים אפילו במקרה שהנער עולה לעליה רגילה. על אחת כמה וכמה נכונים הדברים כשהוא עולה למפטיר וצריך לקרוא את הברכות הארוכות, ועל מקומות שבהם נוהגים שנער בר המצווה קורא את ההפטרה כולה אני כבר לא מדבר...

"חשבו רגע על אותו נער בר מצווה שעולה לתורה. כמה שבועות וחודשים הוא כבר מתכוון לרגע הזה. כמה הוא לחוץ וחושש להיכשל, לטעות להתבלבל. כמה לילות טרופים הוא העביר בתהיה איך זה יהיה ועד כמה הוא יצליח.

"חשוב לדעת לא להעיר, לא לקפוץ ולתקן את הנער כשיש לידו אבא וגבאי שידאגו לכך. וחשוב לא פחות להחמיא ולפרגן לאחר מעשה, לשבח אותו על הצורה בה אמר את הברכות, גם אם פה ושם היה כשל נקודתי".

הרב מרגלית מספר לנו סיפור טרי, שאירע שעה קלה לפני השיחה שקיימנו אתו. "ממש הערב, לפני כשעה, התקשרה אלי סבתא מבני

היה חוק ולא יעבור ביישוב תפרח בו התגוררנו, והבנתי שאין מנוס. התכוננתי זמן רב מראש, והייתי פשוט מבועת מהרעיון שאצטרך לעשות זאת.

"בסופו של דבר התברר שהחשש שלי היה בחלקו לשווא, כי השבת שלפני בר המצווה שלי היתה 'שבת חזון', ומנהג המקום היה שהרב, ורק הרב עולה למפטיר בשבת זו. נשמתי לרווחה, אבל הבעיה לא נעלמה לחלוטין, עדיין הייתי צריך לעלות לתורה בשבת שאחרי בר המצווה, 'שבת נחמו'.

"עליתי לתורה, התרגשתי וכמובן נתקעתי באמצע... לא הצלחתי לומר את הברכות. אבא ז"ל ניסה להרגיע אותי, "תנשום עמוק", הוא אמר לי, "תתחיל מהתחלה לאט לאט". עמדתי שם, מאוד מאוד נכלם, מנסה לחלץ את עצמי ולא מצליח להוציא הגה מהפה. "ובעודי מנסה לאזור את הכח והאומץ לומר את הברכות, מישהו צועק מהירכתיים של בית הכנסת, "שים שתי אצבעות בפה, יהיה לך יותר קל". התבלבלתי לגמרי. לא הבנתי מה הוא רוצה ממני, ובעודי מנסה להבין את משמעות הדברים מישהו אחר צועק מהצד האחר של בית הכנסת: "מה פתאום, זה לא יעזור כלום, תסתום את האף עם שתי אצבעות, ככה יהיה לך יותר קל".

"אבא אמר לי "אל תענה לאף אחד, תנשום עמוק עמוק", ותתחיל שוב מהתחלה לאט לאט לאט. אם לפני כן לא הצלחתי להוציא הגה מהפה, עכשיו כבר לא יכולתי אפילו לנשום עמוק, או לנשום בכלל. אני לא יודע כמה זמן זה לקח כל הסיפור הזה, אולי דקה אולי פחות אולי יותר. אבל בשבילי כל שניה נראתה כמו נצח. הילדים עומדים שם עם שקיות הנייר החומות כדי לזרוק עלי אחרי שאסיים את הברכות, הקהל נע בחוסר סבלנות ואני לא רואה את האור בקצה המנהרה.

"פתאום אני מוצא את עצמי מדדה במהירות על הקביים שלי, ונמלט מבית הכנסת. אבא היה בהלם, ברגע הראשון הוא לא ידע מה לעשות, אבל עד מהרה החל לרוץ אחרי.. אני מועיד את פני אל השירותים, אבא רודף אחרי מנסה לדחוף רגל בין הדלת למשקוף כדי למנוע ממני את סגירת הדלת, אבל הוא איחר בשניה. סגרת את הדלת ונעלתי אותה. בכיתי משך שעה ארוכה, ואבא בחוץ מדבר על ליבי שאצא. רק אחרי שהוא הבטיח לי שאחרון המתפללים כבר הלך הביתה הסכמתי לצאת וכשהגעתי הביתה מיהרתי להסתגר בשירותים בבית, לא נטלתי ידיים לסעודה ולא ישבתי עם האורחים שהגיעו ממרחקים במיוחד לכבוד שבת הבר המצווה שלי.

"רק אחרי כשעתיים, לקראת ברכת המזון, יצאתי מהשירותים, שטפתי פנים והתיישבתי ליד השולחן בפנים נפולות. הסיפור נגמר, האנשים הללו שכחו שתי דקות אחר כך את מה שהיה, אבל אני, אני לקחתי איתי את הטראומה הזאת. היא ליזוהת אותי המון שנים. "אם היו מצליחים לשתוק עוד טיפה, אני מאמין שהייתי מצליח לומר את הברכות. הם היו יכולים למצוא משהו יותר יצירתי כדי לעודד אותי, אבל הם לא חשבו שיש פה ילד שכל אמירה כזאת יכולה להוריד אותו יותר, ולפגוע בנפשו פגיעה קשה מאוד".

לסיום, מה המסר שאתה רוצה להעביר לציבור בסיפור הזה, או יותר

אנשים שבאים עם חוסר ביטחון, מתבלבלים, מתרגשים, לוקחים ללב כל הערה וסוחבים אותה אתם לאורך זמן. זה נכון גם במבוגרים, וזה נכון שבעתיים בקרב נערים צעירים.

"לפני שנים אחדות שוחחתי עם בחור כבן 17, תושב רחובות, שהגיע לביתי לדבר איתי בימי בין הזמנים. הוא סיפר לי שבהיותו נער צעיר מיד אחרי הבר מצווה, המשגיח בחיידר שלח אותו להיות החזן, הוא לא כל כך רצה אבל המשגיח שכנע אותו מאוד והוא נעתר. הניסיון לא עלה יפה, והילדים האחרים לעגו לו והשאירו לו משקע כבד מאוד. מאד הוא לא ניגש יותר לעמוד.

"אני מצדי דיברתי על לבו שיארגן לעצמו חוויה מתקנת. שייגש שוב לעמוד ויראה שזה לא כזה נורא. עדיף בגיל 17 מאשר בגיל 40. הוא הלך לבית כנסת קטן וצדדי, עם מספר מתפללים מצומצם, וניגש לעמוד. אחרי התפילה הוא מרים אלי טלפון ובקול נכאים הוא מספר לי שהכל היה בסדר גמור, אבל אבא שלו שבמקרה התפלל באותו מניין, לא אמר לו כלום אחרי התפילה, וזה מאוד מצדיק לו למה אבא שלו לא החמיא לו, למרות שהוא ידע שהילד מסרב לגשת לעמוד כבר שנים בגלל החשש מתגובת המתפללים.

"אמרת לי, אם אבא שלך לא מחמיא לך, תסחוט ממנו מחמאה. גש אליו בערב ותשאל אותו איך היה... לא ידעתי איזה עוול אני עושה לאותו בחור, כי לא האמנתי עד כמה יכול האבא להיות אטום לרחשי לבו של הילד. בשעת לילה מאוחרת הוא מקיש על דלת ביתי ללא תיאום מראש, במקרה הייתי בבית. הוא נכנס פנימה ופרץ בבכי. הוא אומר לי ר' אהרן לא תאמין מה קרה לי, עשיתי כעצתך, ושאלתי את אבא שלי אם היה בסדר, הוא אמר לי "כן, אבל התפללת מדי מהר". הילד נפגע עד עמקי נשמתו, ומאז כבר עברו כמה וכמה שנים, והוא לא מעז להתקרב לעמוד התפילה. אני בספק אם הוא יוכל להתפלל בשנת האבל על אבא שלו אחרי המאה ועשרים שלו...

"את האבא נשאייר רגע בצד, זה לא הנושא שלנו. בואו נראה מה אנחנו יכולים ללמוד מהסיפור הזה. מילה טובה! מחמאה! זה כל מה שהבחור הצעיר הזה צריך כדי שהוא יקבל ביטחון וידע שהוא מסוגל לגשת לעמוד. תראו כמה חשובה מילת פרגון, הקהל לא יודע כמה המעיים של הבחור הזה התהפכו לפני שהוא עשה את זה. וגם אם זה בא לו בקלות, מה רע במחמאה? מישהו פעם הפסיד מכך שהוא החמיא לזולתו? להתרגל לפרגן ולהחמיא זה חשוב גם לאדם המחמיא ולא רק לאנשים שזוכים לקבל את המחמאות. צריך לזכור שאלו ספיקות של דאורייתא ולפעמים זה יותר מספק. מדובר פה על שפיכות דמים של ממש בחלק מהמקרים. למה לא להחמיא? הרי מקובל בידינו שחזקה על מחמאה שאינה שבה ריקם. אף אחד לא נעלב ממחמאה!".

את הסיפור מסיים ר' אהרן בזווית מאוד מאוד אישית, בה הוא מספר את סיפורו שלו, כילד שסבל מגמגום קשה, ונאלץ לעלות לתורה בשבת שאחרי בר המצווה שלו. סיפור שהסתיים בצורה מאוד עצובה.

"הרבה מאוד זמן לפני הבר מצווה שלי, כבר פחדתי מאוד מהיום שבו אצטרך לעלות לתורה בבית הכנסת, ולומר את ההפטרה. זה

נכון בצרור הסיפורים שסיפרת לנו?

"המסר מאוד ברור: תהיה רגיש! תחשוב על השני! לך זה קל לגשת לעמוד או לעלות לתורה, אבל לא לכל אחד זה קל. גם אם שליח הציבור, אינו מתפלל באופן המושלם ביותר, אל תמהר להעיר ולבקר. אל תהיה כמו זבוב שתמיד מתנחל על פח האשפה. אל תחפש תמיד איפה למתוח ביקורת ואיפה להעיר הערות שעלולות לפגוע.

"ויש לי גם מסר לשליח הציבור שהעירו לו, ולא משנה בן כמה הוא,

אם הוא בן ששים ושבעים או שהוא נער צעיר בן 13 וחצי: תדעו לכם שכל העולם כולו לא שווה אפילו אנחה אחת, כך אומר השרף מקוצק. העירו לך? פגעו בך? אל תקים על זה אוהל, ואל תיפול פה. אם תשקע פה לא יהיה לך כח לצאת. קום, תנער מעצמך את הביקורת או ההערה הפוגענית, תפנים שאנשים שמתרגלים להעיר תמיד ימצאו למי להעיר, לך הלאה בלי לחשוב עליהם בכלל, ותמנע מעצמך הרבה מאוד כאב לב ומחשבות טורדניות.

(מתוך עלון 'שים שלום')

המשך מעמוד 2 | מרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין זיע"א

כבוד הבריות, וכל אמרותיו ושיחותיו מביעים את חובת ההנהגה במידות טובות וישרות. זוהי דוגמא קלאסית של "פיו וליבו שוין", נאה ודרש ונאה מקיים!

נסיים בדבריו המלהיבים של ה'תנא דבי אליהו' (פרשה כו): "כך אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל, בניי, כלום חסרת דבר שאני מבקשכם, ומה אני מבקש מכם? אלא שתהיו אוהבין זה את זה, ותהיו מכבדין זה את זה, ותהיו יראין זה מזה".

הקדוש ברוך הוא כל כך הרבה מטיב לנו, מאיר לנו פנים בכל צעד ושעל, מחיה אותנו ומקיים אותנו, וכל אשר יש לנו משלו הוא ומרצונו ואהבתו נתן לנו. מה הוא בסך הכל מבקש מאיתנו? מה הוא בסך הכל רוצה שנחזיר לו? "איני מבקש אלא כדי שתהיו אוהבין זה את זה, ותהיו מכבדין זה את זה".

הבה נשים את הדברים על ליבנו, נאמצם ונסגלם לאורח חיים.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

ממיטתו כמו בחור צעיר ניגש לדלת, ואמר לדופק: "איני חש היום כל כך בטוב, אשמח אם תוכלו לשוב במועד מאוחר יותר", וחזר למיטה. כך חזר על עצמו המקרה כמה וכמה פעמים.

לא יכולתי להתאפק, הרהבתי עוז ושאלתי את רבי גרשון: "מדוע ראש הישיבה צריך להטריח את עצמו בכל רגע לקום מהמיטה? הרי לפתוח את הדלת ולומר לדופקים כי הרב לא חש בטוב, ושלא מתקיימת היום קבלת קהל, יכול גם אני לעשות?".

השיב לו רבי גרשון תשובה מפליאה ביותר: "יש בחור מבוגר שביקש לדבר איתי היום, וסיכמנו שיבוא לכאן היום בשעות בצהריים. אני חושב שתהיה לו הרגשה הרבה יותר טובה, אם הוא ידפוק בדלת ואני זה שאפתח לו בעצמי... זה יכבד אותנו, זה יראה לו כי התכוננתי לבואו...". שנינו בתוספתא יבמות (סוף פרק ח): "נאים הדברים כשהן יוצאים מפי עושיהן". מעשה זה הוא בבחינת "הוא היה אומר".

הלוא רבי גרשון הוא המעורר הגדול בדורנו על הזהירות הנדרשת

המשך מעמוד 10 | הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצוק"ל

כאשר אדמו"ר מסוים מפזר קללות, ואילו משנהו מחלק ברכות, אין כל שאלה למי הולכים. בודאי פונים הכל לרבי'ה המאחל ברכות! והנה יש לנו שני פסוקים. בראשון נאמר: "ארור הגבר אשר יבטח באדם" (ירמיהו יז, ה) ובשני נאמר: "ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו" (שם פסוק ז). אם כן ברור ומחווה, כי עלינו לפסוח על הדרך המובילה לקללות, ולנהוג על פי הפסוק שבו מובטחות הברכות.

(מתוך "יחי ראובן")

מלמד משניות, התעניין ושאל, ומכך קבלת סך הכל אלף ארבע מאות פרנק. כל זה בזכות ההקפדה על זמן קריאת שמע של המגן אברהם".

זה מעשה אחד ממיליון, שמתורה ומקיום מצוות לא מפסידים. "נאמן הוא בעל מלאכתך לשלם לך שכר פעלתך".

שמעתי רעיון עצום השווה מיליארדים!

האזינו לתוכנית 'הפותח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

שבת, ובשעה תשע והוא עודנו בחיפה היה מפסיק את העבודה, נכנס לאיזה כולל ולומד עד הצהרים, ורק אח"כ מסיים את עבודתו וחוזר. לאחר שהודפסו הספרים הם הובאו לביתו של ר' חיים זצ"ל שהיה לו אז מחסן מתאים לכך, וכשהגיעו הספרים נעמדו שורה של צעירים מהמשאית לאורך כל המדרגות עד למחסן והעבירו את החבילות מיד ליד. והנה הוא רואה שרבינו הגדול נעמד בין הצעירים בשורה ומקבל חבילות ומעביר הלאה, הוא ניסה להניא אותו שאין זה לפי כבודו, אבל רבינו בכזאת פשטות אומר לו 'אבל אני צריך לעזור להם', ולא היה שייך למנוע ממנו, עד שבעצת חכם אחד אמר לר' חיים שהרב רק מפריע את מהירות ההובלה, כי הוא מעביר מידי לאט, כששמע כן אמר - 'נו, אם אני מפריע אז אני אזוז מכאן', כך היה חי בענווה פשוטה כזו.

סיפורים לאין סוף מתגלגלים סביבו בעניינים רבים, ומהכל עלינו ללמוד, אבל בעיקר צריך לזכור מה היתה הדמות של ר' חיים זצ"ל, למד ולמד ולמד, ולא הפסיק ללמוד כל ימי חייו, זה היה עיקר העיקרים בכל ימי חייו. כשהגיע אליו אברך כולל וביקש ברכה שיקבל משרה תורנית, היה אומר לו, למה לך משרה, אני כבר שבעים שנה אברך כולל, כך היה חי, כך הרגיש, לא היה לו שום משרה, שום דבר רשמי, רק ישב ולמד, וזה היה כל תענוגו עלי אדמות. כדי לקנות את הלימוד כקנין נפש צריך שיהיה לאדם מוח, מה זה המוח שצריך להיות לאדם, אומרת הברייתא באבות שהתורה נקנית במ"ח דברים. ר' חיים זצ"ל היו לו כל הקנייני תורה שמנו חז"ל, לב טוב, ענוה, וכו' אבל עיקר העיקרים היתה יגיעת התורה בחשקת הלימוד, וזה היסוד והעיקר שעלינו להתחזק.

(מתוך דברי הספד, המופיע בספר 'אריד בשיחי')

דוקא הב"י לקבוע הלכה לדורות, משום שבענווה הוא היה גדול מכולם.

אצל רבינו זצוק"ל ראו דבר נדיר, כל כלל ישראל מכל העדות נהרו אחריו ובקשו ברכותיו, וההשפעה שלו היתה פרוסה על כל ישראל, אין ספק כי בין הסיבות שזכה לכך היא הענווה המוחלטת שהיתה לו, מעולם לא הרגיש שהוא מיוחד יותר מאחרים, אלא הוא עושה מה שהוא צריך לעשות, ואחרים עושים כל אחד מה שיכול וצריך לעשות, מאמר חז"ל [אבות ב, ח] 'אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לך נוצרת' היה נר לרגליו.

מספר הרה"ח ר' אהרן הרשלר שליט"א, שבלומדו בכולל חזו"א היה רבינו יוצא מידי פעם למקום הברזים לשתות כוס מים, ולא היו שם כסאות לישיבה, ומכיון שבברכת הנהנין לכתחילה ראוי לשבת, ואף שסמיכה כשיביה מ"מ ישיבה עדיפה, היה רבינו זצ"ל מתיישב על המדרגות הסמוכות ומברך, והיה זה מחזה נורא, רבינו, הגאון האדיר שכל רז לא אניס ליה, מתיישב על המדרגות בכזו פשטות וכדבר המובן מאליו, כדי לברך יותר בהידור.

המשאית להובלת הספרים

עוד סיפר, כי בצעירותו היה אברך שלמד בכולל, אבל מסיבות מסוימות לא רצה להתפרנס מכספי הכולל, וקנה משאית כדי לעשות הובלות של ספרי קודש בבין הסדרים ובערב, והפנו אותו לרבינו בעל ה'קהלות יעקב' שהיה זקוק למובל עבור ספריו. הסטייפלער שמח מאוד להעסיק בן תורה, והתנה עמו שבכל מקרה בשעות הסדרים לא יוביל עבורו. והיה נוסע לנמל חיפה אחרי תפילת הנץ להביא את הנייר שהגיע מחו"ל ואין בו חשש חילול

הבנות דקות של גדולי ישראל!!!

שאין שם איסור הפסק מן הדין, אבל בכל זאת, היה זה כבר באמצע התפילה, והיה נראה כזלזול בכבודה של תפלה נעלה וגדולה כזו, של קבלת שבת.

דעתו של הרב מאד לא היתה שקטה מזה, ולא נח לבו עד שהזמין את כל הבחורים היקרים של אותו בית מדרש לאסיפה מיוחדת לאחר השבת. הוא אמר להם בפה מלא: "בחורים יקרים וקדושים! הזמנתי אתכם כאן לאספה זו, מחמת שחוששני שהצטירה בלבכם תמונה לא נכונה, מחמת הכבוד שנתתי לאותו נגיד בתפלת 'לכה דודי'... דעו לכם היטב! שאין הוא יותר חשוב מכם, חלילה, אדרבה, אתם 'סוג א'! מה היא כל חשיבותו? על מה זוכה בכבוד ויקר? על מה שנפלה בחלקו הזכות הגדולה להחזיק אתכם...

שלא תהיה לכם טעות חלילה, מחמת המראה החיצוני! כאשר לפי דעתו נצרך הוא ליותר תשומת לב וכבוד, לכן נתתי לו את צרכיו. אבל תדעו נאמנה את האמת לאמיתה, שאתם חשובים לפני הרבה יותר מאותם גבירים נדיבי עם!"

(מתוך הספר 'טיב המעשיות')

כיוצא בדבר היה עם אותו גדול עצמו, כשנתבקש פעם לבוא לתפלת קבלת שבת בבית כנסת חשוב בירושלים עיר הקודש, ולשאת שם דברים.

כשהגיעו לשירת "לכה דודי", נגש אליו באמצע השירה גביר עשיר אחד, שהתארח באותה שבת בירושלים, וכששמע שהרב מתפלל באותו בית כנסת, בא לקבל את פניו. אותו גביר, כנראה אחר אל התפלה, ולא היה יכול לדבר עמו לפני התפלה, לכן נגש אליו באמצע לכה דודי [היתה לו כנראה גם שאלה דחופה, שבשלה ההין לגשת אל הרב באמצע התפלה], הרב קבלו בחום, וענה לו במספר מלים הנצרכות לשאלתו.

המראה שהתקבל לא מצא חן בעיני הרב, כאשר כל הצבור רואים את היחס שנותן לאותו נגיד, והגביר מרשה לעצמו לגשת אל הרב באמצע התפילה, ולשוחח אתו... הגם שהיה זה באמצע שירה ונגינה

"וְנִטְמָתָם בָּם:" - "אל תקרי ונטמאתם, אלא ונטמאתם" - על ידי שאוכלים מאכלות אסורות נהיה הלב מטומטם. סיפרתי לו מעשה מהרמב"ם הקשור לכשרות ולפרשתנו: אל הרמב"ם הגיעה איגרת מיהודים הפונים אליו בשאלה: הואיל והרמב"ם כתב שהאמונה בתחיית המתים היא עיקר מעיקרי היהדות, היכן היא מרומזת בתורה? אכן, יודעים הם שחז"ל הצביעו על הפסוקים האמורים על אמונה זו, אבל הם מסוגלים לפרש את הפסוקים בצורה שונה, ולכן מבקשים הוכחות נוספות. הרמב"ם לא ענה להם, והורה לרבי יהודה אבן תיבון שישב להם. וכך ענה להם התלמיד הגדול: "דעו כי על פי חוכמת הטבע המאכלים שאדם אוכל הופכים לדם. הדם מזוקק בכבד ועולה אל הלב, וממנו אל המוח, שהוא מקום השכל ובו טמונה חיות האדם. "דעו", הוסיף התלמיד, "כי הנזהר ממאכלות אסורות וטמאות ומאכלו כשר, נעשה דמו מזוקק. כתוצאה מכך יש לו לב טהור והרגשות טהורים, מוח טהור ודעות צלולות ובהירות, קדושות וטהורות. וכן להפך, ח"ו: הניזון ממאכלים אסורים, טמאים ומטמאים, הם מטמטמים את דמו הנעשה עכור, וכך לבו ומידותיו נהיים עכורים; וכשהם מגיעים אל המוח, נעשה שכלו אטום ונוטה

לדעות נפסדות, זרות וטמאות. "לפיכך", המשיך רבי יהודה אבן תיבון, "התנאים והאמוראים, חכמי המשנה והגמרא, אשר שמרו את נפשם לבל תיגעל נפשם במאכלות אסורים, האיר אור שכלם ורוח הקודש שרתה עליהם. מכוחם הבינו את הרמיזות בפסוקי התורה הקדושה ואת משמעותן, והם אלו שקבעו כי התורה מוכיחה מאותם פסוקים על אמונה בתחיית המתים". לואי שמע כל זאת והתפעל מחוכמתו של הרמב"ם ותלמידו. הוא שאל אם יוכל להיות עמי בקשר בימים הבאים. נתתי לו את כתובתי בפלורידה, אצל ידידי, רב בקהילה החרדית, איש החסד הרב גרונר. נפרדנו לשלום וחיכיתי לראות איך ייפול דבר. למחרת היום, בעודי יושב בסעודת שחרית בביתו של הרב גרונר, נשמעו דפיקות על הדלת. הרב גרונר רץ לפתוח את הדלת. הפגשתי בין השניים, ואמרתי לרב גרונר: "יש כאן יהודי שרוצה 'ספיישל כשר' גם מחוץ למטוס..." לואי התקשר בקשר אמין עם הרב גרונר, וזה הכניסו תחת כנפי השכינה וקירבו לאבינו שבשמים. (מתוך הספר 'אור השבת')

בכבוד ובעדינות. מאז אותו יום הפסיק מרן זי"ע לשאול על מצבו, הוא הבין שרוצים להסתיר ממנו, הוא גם כנראה הבין שזה לטובתו, ובגבורה עילאית לא הוסיף לשאול עליו. למרות שהיה עימו בקשר אמין, הם למדו חברותא כל יום לפני שיעורו של הג"ר בצלאל, ואין ספק שמצב בריאותו הדייר שינה מעיניו, אבל אם בני הבית החליטו שאינני צריך לדעת, אתגבר בגבורה ואדום... בשליחות הקודש שלי, בתמיכה ועזרה לבני הישיבות הק', בארגונים 'דרשו' ו'אחינו', זכיתי רבות להיענות לבקשותיו ולעזור לבחורים שהתדפקו על דלתותיו, ובכל הוראותיו בעניינים אלו, הקפיד תמיד על כבודם של הבחורים. מרגלא בפומיה לראות את טובת היחיד בתוך הרבים, בתנאי שזה לא על חשבון הרבים, אבל כבוד היחיד היה אצלו בקדמת השיקולים... כמשרת בקודש בישיבת 'אהבת אהרן' בראשות בנו הגאון רבי

בצלאל אדלשטיין שליט"א, זכיתי להיות תלמיד מרן זי"ע בח"י השנים האחרונות. תורתו ושיעוריו נמסרים בישיבה ע"י תלמידיו, מגידי השיעור בישיבתנו, ואף אני זוכה ללמוד את שיעוריו וללמדם לתלמידי... גיליתי עולם של תורה מופלא, סברות ישרות כסרגל, גאוניות בפשיטותן וטהורות באמיתותן. מידותיו המופלאות ואצילותו הטהורה זועקות מכל סברא, תירוץ או קושיא... תורה טהורה, זכה וברורה... אשרינו שזכינו לגעת בשולי גלימת הוד תורתו... אשרינו שזכינו להיטפל למוסרי תורתו... הכאב אדיר והפצע מדמם... הצער עמוק והלב מסרב להתנחם... ובכל זאת, בדבקות בקצות דרכו, נמצא ניחומים, ובהמשך מסירת תורתו כשאיפתו, נושעה ממרומים.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק

הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח

בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

◆ האם מותר להעלות לתורה מי שאינו יודע לקרוא מתוך ספר התורה?

◆ מה צריך לעשות כשמברכים את הברכות בעלייה לתורה?

◆ האם מותר ל'בעל קורא' לדבר בין העליות?

הקריאה לעליה לתורה

נתן לנו' לאחריה. ואם טעה לפני הקריאה וברך 'אשר נתן לנו' - יברך לאחר הקריאה 'אשר בחר בנו'.

• בשעת הברכה שלפני הקריאה, יש שמסבים את פניהם לשמאל ומברכים; יש שעוצמים עיניהם, ויש שסוגרים או מכסים את ספר התורה.

• בסיום הקריאה יש לסגור את ספר התורה, ואז יברך העולה; ויש להותירו סגור עד שיעלה העולה הבא. ומנהג בני ספרד שלא לסגור את הספר אלא לכסותו.

הנהגת העולה לתורה

• העולה לתורה, ה'בעל קורא', והגבאי העומד לצדם, צריכים לעמוד בשעת הקריאה; ואף באופן שאם ינטל המְשַׁעֵן לא יפול. ואדם שהעמידה קשה עליו ללא השענות, כגון זקן או חולה, רשאי להשען; אך כל עוד הדבר אפשרי, ישען רק במידה שאם ינטל המְשַׁעֵן לא יפול. וכן יקפיד שלא להשען על הפרוכת שעל גבי הבימה, הנחשבת ל'תשמיש קדושה' מפני שמניחים עליה את ספר התורה.

• בשעת העלייה לתורה - הן בברכות והן בקריאה - יש להחזיק בעמודי ספר התורה. ויש שנוהגים להחזיק ביריעות ספר התורה, וחוצצים בין ידיהם ליריעות בטלית או דבר אחר.

• אסור לעולה לתורה להפסיק בדיבור במהלך עלייתו אפילו במילה אחת, ואף לצורך הקריאה. ולכתחילה יקפיד גם ה'בעל קורא' שלא להפסיק במהלך הקריאה, ואף בין העליות.

• אם אחד העולים לתורה נאלץ מסיבה כלשהי להפסיק באמצע עלייתו - יעלה אחר תחתיו, ולא יאמר 'פָּרְכוּ', אך יברך 'אשר בחר בנו', ויקראו מהמקום בו החלו לקרוא בעלייתו של זה שהפסיק.

• מנהג בני אשכנז לקרוא לעולה לתורה בשמו ובשם אביו:

"יעמוד פלוני בן רבי פלוני", ואין לבני אשכנז לשנות מנהגם.

• מי שנקרא לעלות לתורה חייב לעלות. ויש שהורה שבכלל זה גם מי שמבקשים ממנו לגשת ולקרוא בתורה, אלא אם כן לא התכונן לקריאה כנדרש.

• מי שקראוהו לעלות לתורה ועדיין לא בָּרַךְ ברכות התורה - יתחיל לברך את ברכות התורה בדרכו אל ספר התורה, ויאמר עד "המלמד תורה לעמו ישראל", ואז יעלה ויברך 'אשר בחר בנו'.

• בעבר היה העולה לתורה קורא בעצמו בתורה, אלא אם כן לא ידע לקרוא בעצמו, שאז קרא ה'בעל קורא' במקומו; וקדמונינו תיקנו שה'בעל קורא' יקרא את כל הקריאה.

• אין להעלות לתורה אדם שאינו יודע לקרוא מעצמו מתוך ספר התורה; ובמקרה הצורך ניתן לקוראו, ובלבד שיוודע לקרוא מתוך הספר יחד עם ה'בעל קורא'. ומנהג בני אשכנז להקל בדבר.

סדר העלייה לתורה

• העולה לתורה צריך לראות את הפסוק שבו אמורה הקריאה להתחיל, בטרם יברך. ואם טעו והראו לו פסוק אחר וברך - במקרים מסוימים עליו לברך שנית.

• העולה לתורה צריך לומר 'פָּרְכוּ' בקול רם, ואם אמרו בלחש ולא שמעוהו תשעה אנשים לכל הפחות, עליו לשוב ולאמרו.

וכן את הברכות יש לומר בקול רם, ואם אמרן בלחש לא יברך שנית.

• העולה לתורה מברך 'אשר בחר בנו' לפני הקריאה, ו'אשר

צוף התורה

מגיד המישרים הג"ר אליעזר יוטקובסקי, עם שאלות
בראי הפרשה, משולבים בעובדות ומעשים מגדולי הדורות

אבא אומנא היה גדול מהם? איך אפשר לומר דבר כזה?
כמובן שאף אחד לא ידע לענות על שאלתו של ראש הישיבה, ואז הוא
השיב עליה בעצמו... "ודאי שאביי ורבה היו גדולים יותר", אמר ראש
הישיבה, "אבל מהשמים רצו ללמד את אביי שיעור חשוב מאוד: אבא
אומנא, הוא אדם שעובד לפרנסתו, הוא מקיז דם, זאת השליחות שלו
בעולם. אבל הוא לא מיקל לעצמו ולא מורה לעצמו היתר לזלזל
במצוות התורה. הוא עושה את המקסימום האפשרי במצב שלו. הוא
מסדר חדר המתנה נפרד, תופר חלוק מיוחד, הוא עושה כל פעולה
אפשרית כדי להישמר בקדושה ובטהרה, וכדי לעשות את רצון ה'
בצורה הטובה ביותר, ולכן הוא זוכה לקבל שלום מן השמים בכל יום
ויום!".

כשיצאנו משם, הודה לי העשיר בחום רב. הוא אמר לי שהוא היה
מוכן לשלם הון רב כדי לשמוע את הווארט הזה ממרן ראש הישיבה,
ואני לתומי חשבתי שהוא נורא מתרגש, כי זאת הפעם הראשונה שלו
בבית ראש הישיבה, ושבעוד שעה או שעתיים ההתרגשות תעבור
לו...

אחרי חודשיים הוא התקשר אלי, ושוב אמר לי כמה שהוא אסיר
תודה על כך שהכנסתי אותו לבית ראש הישיבה, ושהוא זכה לשמוע
שם כזה ווארט שנתן לו חיזוק עצום.

עברו כמה שנים, ואחרי שמרן כבר התבקש לישיבה של מעלה, אותו
עשיר התקשר אלי שוב, וגם הפעם הוא אמר לי שהוא מאוד מעריך
את החסד הגדול שעשיתי איתו, ושאפשרתי לו לשמוע את הווארט
הזה שפשוט שינה לו את החיים.

הפעם כבר לא יכולתי להתאפק: "סביר לי כבודו מה כל כך מיוחד
בווארט הזה?", אמרתי לו, "נכון, זה פשוט יפה מאוד, אבל בכל זאת,
מה כל כך מיוחד בו?".

השיב לי העשיר: "משך שנים אני חי בהרגשה שאני כבר ממילא לא
אהיה גדול הדור, ולכן לא ניסיתי בכלל להתאמץ. למה לי לקבוע
עיתים לתורה, הרי אני כבר לא אהיה הרבי עקיבא איגר של הדור
הבא, נכון???

"כשנכנסנו למרן זצ"ל, והוא דיבר על זה שאבא אומנא עשה את
המקסימום האפשרי במצב שבו הוא היה, זה שינה לי את כל התפיסה
על עצמי. מי אומר שאני צריך להיות רבי עקיבא איגר? אני צריך
להיות אני עצמי, לעשות כל מאמץ כדי לשמור על הקדושה והטהרה
שלי, להתאמץ לקבוע עיתים לתורה בהתאם ליכולתי, ועל ידי כך
אוכל להגיע למעלות רוחניות גבוהות במיוחד..."

1
עברו כמה שנים. אותו עשיר התקשר
אלי שוב, וגם הפעם אמר לי שהוא
מאוד מעריך שאפשרתי לו לשמוע את
הווארט הזה, שפשוט שינה לו את החיים.
הפעם כבר לא יכולתי להתאפק....

"שְׁלַח לָךְ אֲנָשִׁים" (במדבר י"ב, ב')

פעם הצעתי ליהודי עשיר, לעלות איתי לביתו של מרן ראש הישיבה
הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, כדי לבקש את ברכתו עבור האיש שתרום
סכום כסף משמעותי לטובת 'אנחנו וצאצאינו'.

כמובן שהעשיר ניאות בשמחה, וכשהגעתי עמו לבית מרן זצ"ל, היה
ראש הישיבה מחזיק בידו בדיוק גמרא, מסכת תענית דף כ' ע"ב,
וקרא מתוכה את המעשה עם אבא אומנא שהיה מקיז דם בתקופת
אביי ורבה, ושהיה זוכה לקבל 'שלמא מן שמיא', כל יום. בכל יום ויום
הוא היה מקבל שלום מהשמים.

אביי לעומת זאת, היה מקבל שלום מן השמים פעם בשבוע, בערב
שבת, ורבה היה מקבל פעם בשנה, בערב יום הכיפורים.
מספרת הגמרא שחלשה דעתו של אביי, איך ייתכן שהוא מקבל רק
פעם בשבוע, ואילו אבא אומנא שלכאורה לא היה מבין חכמי הדור,
זכה לקבל כל יום.

השיבו לאביי מן השמים: אתה לא יכול לעשות מה שאבא אומנא
עושה, כי הוא יש לו שמירת עיניים מיוחדת, יש לו חדרי המתנה
נפרדים לנשים ולגברים, וכשהוא מקיז דם לנשים הוא עושה זאת
בשמירת עיניים מופלגת, הוא לא מחייב את האנשים לתת לו כסף,
וגם לא יודע מי נותן לו ומי אינו נותן, ולא זו בלבד אלא, שאם מגיע
תלמיד חכם להקיז דם, הוא לא מוכן לקחת ממנו כסף, ועוד נותן לו
כסף כדי שיקנה דבר מאכל לאחר שהקיז דם, כדי שיוכל להתאושש.
יום אחד שלח אביי שניים מתלמידיו שיבדקו את אבא אומנא. הם
התארחו אצלו בלילה כדי לבדוק את מעשיו, ובבוקר לקחו את
המצעים והלכו איתם לשוק למכור אותם, ובכל זאת אבא אומנא לא
חשד בהם שהם התכוונו לגנוב, ואף הקדיש את המצעים לצדקה.

אמר ראש הישיבה שלכאורה זה תמוה מאוד: הרי גם אחרי כל מה
שהגמרא מספרת על חסידותו המופלגת של אבא אומנא, עדיין, הוא
הרי לא היה מחכמי הדור, ולעומתו אביי ורבה היו גדולי תורה לא רק
בדורם, אלא לדורי דורות. אין דף בגמרא שהם לא מוזכרים בו, וכי

אבא, איך אתה נותן לו לקבל על עצמו כזאת קבלה, הרי ברור שהוא לא יוכל לעמוד בה. הוא ילד חריף ועל כל דבר יש לו דעה, כיצד יוכל להימנע לחלוטין מדיבור לשון הרע כל ימי חייו?

"ואת העם הישב עליה" (במדבר י"ג, י"ח)

שאלה: האם מותר לדבר בגנותם של תושבי עיר מסוימת, באופן כללי? או שיש בזה איסור לשון הרע למרות שלא מדברים על אדם פרטי. כך גם אם מדברים על בני קהילה או עדה ספציפית, האם יש איסור בדבר, או שרק בדיבור על אדם פרטי יש איסור לשון הרע?

תשובה: הלכה מפורשת היא ב'חפץ חיים' כלל י' סעיף י"ב: "אסור לשון הרע... הוא אפלו אם מספר על איש פרטי, וכל שכן על עיר שילמה שבישראל המקומות ה' ודאי עון גדול הוא".

ופעם שאלנו את מרן שר התורה רבינו הגר"ח קניבסקי זצ"ל: מי שדיבר בגנות חברו צריך לפייס אותו ולבקש את סליחתו. אבל מה יעשה מי שדיבר על קהילה שלימה בישראל? האם יצטרך לעבור על כל בני הקהילה אחד אחד ולפייס אותם?

והשיב מרן זצ"ל שבכזה מקרה טוב יעשה אם יגש לראש אותה הקהילה ויבקש את סליחתו בשם כל בני הקהילה.

ומעשה היה בגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל, שביום בר המצווה שלו, צעד יחד עם הוריו ואחותו אל המקום בו התקיימה סעודת המצווה, ובדרך אמר להוריו שהוא מקבל על עצמו שלא לדבר שום דיבור אסור, ובכלל זה גם שלא לדבר בגנותו של אף יהודי לעולם. אביו זצ"ל שמע את הדברים ושמח מאוד, הוא איחל לבנו שיצליח לעמוד בקבלה הטובה שקיבל על עצמו.

אבל אחותו של רבי בן ציון נענתה ואמרה: "אבא, איך אתה נותן לו לקבל על עצמו כזאת קבלה, הרי ברור הדבר שהוא לא יוכל לעמוד בה, שכן הוא ילד חריף ועל כל דבר יש לו דעה, לפעמים דעה ביקורתית. כיצד יוכל להימנע לחלוטין מדיבור לשון הרע כל ימי חייו?"

לימים, לאחר שחלפו כשישים שנה, באחת הפעמים בהן נפגשו האח והאחות, אמרה האחות לרבי בן ציון זצ"ל: "אתה זוכר שטענתי שלא תוכל לעמוד בקבלה הטובה שקיבלת על עצמך? ובכן, היום אני מבינה שטענתי...". ומעשה היה עם רבי בן ציון, שפעם צעד לביתו באחת השבתות של שנת תשמ"ט, ובדרך פגש אותו יהודי תלמיד חכם, שהחל לדבר עמו על המחלוקת הגדולה שהיתה נטושה באותה העת בקרב קהל עדת יראי ה' וחושבי שמו, ורבי בן ציון לא השיב לו דבר.

אותו תלמיד חכם נעלב קצת ושאל את רבי בן ציון מדוע אינו משיב לדבריו, ואמר רבי בן ציון שהרי זו גמרא מפורשת: "מילה בסלע, שתיקה בתרי", ולכן הוא נוקט בפלך השתיקה.

נענה איש שיחו ואמר: "הרי שכר על השתיקה מקבלים כשצריך לשתוק, וכאן צריכים לדבר ובוודאי לא יהיה שכר על השתיקה". ענה רבי בן ציון ואמר לו: "אדרבה! אם אדם מדבר דיבור שאינו צריך בכלל לדבר, בוודאי שלא יקבל על כך סלע, וכי מדוע מגיע לו שכר שידבר

דיבור חסר תוחלת? אלא מדובר באדם שצריך לדבר ומגיע לו סלע אם ידבר, ובכל זאת הוא בוחר לשתוק, ועל כך מגיעים לו שני סלעים...".

ענה לו הרב בשאלה: האם אתה נוהג לנשק את הילדים שלך? השיב היהודי, שכשהילדים היו קטנים הוא היה מנשק אותם

"ועשו להם ציצת" (במדבר ט"ו, ל"ח)

שאלה: יש המהדרים שכשהם קונים ציצית משלמים עליה מיד ואינם קונים בהקפה, כדי שהציצית תהיה שלהם ויוכלו לקיים בה מצוות ציצית מבלי להיכנס לשאלה של טלית שאולה.

מה יהיה הדין באדם שקנה ציצית בהקפה, הטיל את הפתילות וקשר אותן, ורק לאחר מכן שילם על הציצית. האם יש מקום להתיר את קשרי הציצית ולהטיל את הפתילות מחדש כדי שיהיה 'תעשה ולא מן העשוי', או שאין צורך לחשוש לכך?

תשובה: בספר 'עמק ברכה' פוסק שאין צורך להתיר קשרי הציצית, ואין הדבר דומה לציצית גזולה, מכמה טעמים.

ומעשה היה באברך מחסידי סלונים בטבריה, שהייתה מלאכתו לסייד את גגות הבתים בקיץ הטברייני הלוהט, וכשבא לפני רבו, הרה"ק רבי שלמה מסלונים זצ"ל הי"ד, ביקש ממנו שיתיר לו לעבוד בלי ציצית הצמר, שכן העבודה קשה ומפרכת וה'טלית קטן' המחממת מפריעה לו מאוד.

ענה לו הרבי: "אם נראה אדם שטובע בינות לגלים, ונושית לו חבל הצלה כדי למשות אותו מהמים, האם יתכן להעלות על הדעת שאותו טובע יעשה חשבונות, אם נוח לו לקשור את החבל סביב גופו או שהחבל אינו נוח לו? בוודאי יקשור את עצמו ויציל את עצמו מטביעה!"

"כך גם אתה", אמר לו הרבי. "אתה עובד בעיצומו של החום הקייצי בעיר שבה לא כולם מקפידים על צניעות. הציצית היא חבל ההצלה שלך, ואתה עושה חשבונות אם זה נוח ללבוש אותה או לא??? הכיצד?..."

מספרים, שפעם בא יהודי פשוט לפני הרב, ושאל אותו שאלה חמורה: מדוע מנשקים את הציצית, ולא מנשקים את הסוכה, את הלולב, את המצות? הגם שהשל"ה הק' כותב שחסידיים ואנשי מעשה כן נהגו לנשק את המצות והכוס של ארבע כוסות, והלולב והסוכה, כדי לחבב את המצווה, רוב הציבור לא נוהג כך, ודווקא מצוות ציצית התייחדה באופן מיוחד, שכולם מנשקים אותה דבר יום ביומו.

ענה לו הרב בשאלה: "האם אתה נוהג לנשק את הילדים שלך?" השיב היהודי שכשהילדים היו קטנים הוא היה מנשק אותם, אבל כשגדלו הפסיק, כי אין זה יאה לנשק ילדים גדולים. הוסיף הרב להקשות, "ומה באשר לנכדים, אתה מנשק אותם?" - "בוודאי", השיב היהודי, "הנכדים שלי עדיין קטנים, אני מנשק אותם בכל הזדמנות".

השיב לו הרב בחריפות: "הנה, ישמעו אוזניך מה שפיך מדבר. המצוות שהזכרת הן מצוות גדולות מאוד, לא כולם מרגישים בנוח לנשק אותן, אבל מצוות ציצית הרי כוללת את כל המצוות, וזכרתם את כל מצוותי, היא כוללת את כל המצוות הקטנות, הנכדים... ולכן מנשקים אותה בכל הזדמנות...".

במשך עשרות שנים אכלתי טונות של מאכלים טעימים וערבים. לפי החשבון שלי אני אכלתי כבר מעל 10,000 סעודות שבת, עם רבבות של מנות שונות בלי עין הרע!

למה אני מתענג על טשולנט? זכר למעשה בראשית - מה השאלה בכלל!! אבל משום-מה לוקח לנו זמן לקשר בין הדברים...

באהבה וברצון הנחילנו זכרון למעשה בראשית... "ביני וביני בני ישראל אות היא לעולם כי ששת ימים עשה השם את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש..."

היינו אמורים לירות את התשובה באופן אוטומטי: למה אני מתענג על טשולנט? זכר למעשה בראשית - מה השאלה בכלל!! אבל משום-מה לוקח לנו זמן לקשר בין הדברים...

בערל מחייך חיוך מריר, והפעם תורו להכות: 'יענקל! למה אתה עומד בקידוש לבנה

יענקל: 'נו, באמת, מי הולך לסחוב ספסלים לרחובה של עיר עבור תפילה של דקות ספורות!'

בערל: 'אהה. ואני עוד חשבתי שהסיבה היא בגלל מה שאתה ואני אומרים בעצמנו בקידוש-לבנה: "תנא דבי רבי ישמעאל, אלמלי לא זכו ישראל להקביל פני אביהם שבשמים פעם אחת בחודש דיים. אמר אביי הלכך צריך למימרא מעומד..."

והפעם חייך ר' יענקל את חיוכו המריר...

למעשה:

סיימתי להקריא, בני המשפחה בהחלט נהנו, הפנימו את המסר. ושעה שחילקו את המנה הבאה, הכתה בי המחשבה:

'רגע, ומה איתי? נכון. אני לא בן 73, ולפי חישוב מהיר מאחורי 1,400 קידושים בלבד. אך בכמה שבתות שמתי לב, הבחנתי, ונתתי אל ליבי מדוע אני שומר שבת? ומדוע אני מתענג על השבת? וכהנה רבות על זה הדרך. מצוות ומעשים טובים שנעשים ללא מחשבה.'

אבל לא אתי'אש - אתחיל מעכשיו!

א גוטן-שבת!

(מוסף שבת קודש ויקהל תשפ"ג- ישראל למברגר)

בליל שבת-קודש, בין הדגים לזמירות, הקראתי לבני משפחתי היקרה את השורות הבאות:

ר' יענקל פוגש ברחוב את ידידו הטוב ר' בערל - שניהם כבר לא צעירים.

'בערל ידיד הטוב!' - פונה אליו יענקל בשאלה: 'בן כמה אתה?'

בערל: '73 תראה איך עובר מהר.'

יענקל: 'כמה שבתות כבר עברו עליך בחיים?'

בערל: 'אוי, מה זה משנה?'

יענקל: 'קצת סבלנות...'

בערל: (עורך חשבון מהיר): '3,600 בערך.'

יענקל: 'וכמה סעודות-שבת אכלת?'

בערל: 'ריבוננו של עולם! מה כל-כך חשוב לך לדעת כמה אכלתי. ומה עוד אתה מתכוון לשאול, כמה קני'דלאך? אה?! מכיון שאנחנו באותו גיל, וכפי הנראה גם באותו משקל, אז מסתמא אכלתי כמו שאתה אכלת. ובכל-זאת אשיב לשאלתך: מעל 10,000 סעודות בלי עין הרע!'

יענקל: 'וכמה מנות?'

בערל: 'רבבות...'

יענקל: 'אז בוא נסכם את הענין, במשך עשרות שנים אכלנו בשבת, אני וגם אתה, טונות של מאכלים טעימים וערבים. האם חשבנו למה? מדוע? עבור מה?'

בערל: 'האמת? כבר עברו מעל 70 שנה מחיי ואף פעם לא חשבתי על זה בצורה מסודרת - כפי שאתה מציג את זה... שבת זו כמובן מצוה מדאורייתא, אבל למה ומדוע?'

יענקל: 'הכי מגוחך שגם אני וגם אתה אומרים את התשובה המפורשת בתוך הקידוש, גם של הלילה וגם של היום: "ושבת קדשו